

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 05, 2020

Nummer 5, 2020

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:230](#) 11-02-2020

Herziening over rijden terwijl rijbewijs ongeldig is verklaard.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:228](#) 11-02-2020

Is het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk omdat verdachte een sepotmededeling heeft ontvangen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:221](#) 11-02-2020

Kan medeplegen worden afgeleid uit de bewezenverklaring?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:233](#) 11-02-2020

Opzettelijk en wederrechtelijk een stof in de lucht brengen, terwijl daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:227](#) 11-02-2020

Ondervragingsrecht getuigen.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:223](#) 11-02-2020

Verlaten van de plaats van een ongeval.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:235](#) 11-02-2020

Beroep op noodweer bij poging doodslag tijdens 'ripdeal'.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:191](#) 04-02-2020

Het 'oogmerk van uitbuiting' in mensenhandel.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:187](#) 04-02-2020

Bewijsklacht over medeplegen, nu het medeplegen niet bestaat uit gezamenlijke uitvoering.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:195](#) 04-02-2020

Beroep op noodweeroxces na messteek in de rug.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:192](#) 04-02-2020

Poging doodslag te Groningen door met een mes in de hals te snijden. Beroep op noodweer(exces).

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:163](#) 04-02-2020

Schriftuur tardief doordat geen mededeling betekening is ontvangen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:190](#) 04-02-2020

Heeft hof verzuimd uitdrukkelijk en gemotiveerd te beslissen op aanhoudingsverzoek?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:177](#) 04-02-2020

Beslag op gegevensdragers in verband met onderzoek naar OMG Caloh Wagoh.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:144](#) 31-01-2020

Bedreiging van politie door teksten en foto's te sturen naar A.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:76](#) 21-01-2020

Feitelijk leidinggeven aan valsheid in geschrift en aan witwassen begaan door een rechtspersoon.

Annotatie

[Verwerping noodweerverweer bij doodslag. Commentaar bij Hoge Raad 11 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:235.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Verlaten plaats ongeval; artikel 7 lid 1 onder a WWV 1994. Commentaar bij Hoge Raad 11 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:223.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Lucht als bedoeld in artikel 173a Sr: buitenlucht? Commentaar bij Hoge Raad 11 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:233.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Poging zware mishandeling noodweerecces. Commentaar bij Hoge Raad 4 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:195.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[‘Uitbuiting’ in artikel 273f lid 1 onder 9 Sr mensenhandel. Commentaar bij Hoge Raad 4 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:191.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Bewijsvoering medeplegen diefstal? Commentaar bij Hoge Raad 4 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:187.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 4 december 2012](#)

prof. mr. H. de Doelder

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 23 oktober 2012](#)

prof. mr. H. de Doelder

Annotatie

[Gemotiveerd weerleggen of niet gemotiveerd weerleggen... Dat is de vraag](#)

prof. mr. H. de Doelder

ANNOTATIE

Verwerping noodweerweer bij doodslag. Commentaar bij Hoge Raad 11 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:235.

mr. J.H.J. Verbaan

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie medeplegen poging doodslag is bewezenverklaard, onder meer over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer. Het hof heeft het beroep op noodweer, door het vonnis van de rechtbank in zoverre te bevestigen, als volgt samengevat en verworpen: /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">‘Het slachtoffer heeft ontkend dat hij een wapen dan wel alarmpistool bij zich heeft gehad. De rechtbank acht dit echter niet aannemelijk geworden. De verklaring van het slachtoffer hierover wordt immers tegengesproken door de verklaringen van de verdachten, het aantreffen van een bebloed wapen in de Maserati, de verklaring van betrokkene, het DNA-onderzoek van het wapen in de Maserati en onder meer de afgeluisterde gesprekken – waarin een andere betrokkene over het slachtoffer praat als een persoon die ook niet zonder fouten is en een pistool op hem heeft gericht. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">Zo heeft de betrokkene verklaard dat het slachtoffer hem na het incident in de auto vroeg om een alarmpistool weg te gooien of te verbergen. De betrokkene legde het alarmpistool in de Maserati. Het wapen was van het slachtoffer. Uit de verklaring van de betrokkene volgt verder dat het slachtoffer “iets” bij zich had in de Ford om zich te beschermen. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>
/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">Gelet op de verklaring van de betrokkene dat het slachtoffer iets bij zich had om zich te beschermen en de verklaring van het slachtoffer (zoals bij de bewezenverklaring opgenomen) dat hij in de auto stapte en de jongens riepen “geef je geld”, acht de rechtbank aannemelijk geworden dat het slachtoffer het alarmpistool ter bescherming van zichzelf en/of het geld op enig moment op de andere betrokkene heeft gericht, handelend uit noodweer (en daarmee niet wederrechtelijk). /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">Naar het oordeel van de rechtbank is gelet op deze gang van zaken, aannemelijk dat verdachte en zijn medeverdachten zichzelf in deze situatie hebben gebracht (door te roepen “geef je geld”) en heeft het slachtoffer uit noodzakelijke verdediging gehandeld door een alarmpistool te tonen. Gelet hierop komt aan verdachte en zijn medeverdachten geen beroep op noodweer toe, omdat er geen sprake was van een wederrechtelijke aanranding. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">De rechtbank overweegt, nog daargelaten het voorgaande, dat nu verdachte en zijn medeverdachten de grenzen van proportionaliteit en subsidiariteit fors hebben overschreden door het slachtoffer meermalen ter hoogte van vitale organen en slagaders te steken, het beroep op noodweer(exces) al op dit voorgaande strandt. Zij zal de verweren op dit punt dan ook verwerpen. Verdachte is strafbaar, nu geen omstandigheid is gebleken of aannemelijk geworden die de strafbaarheid van verdachte uitsluit.’ /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">De Hoge Raad overweegt dat hij in ECLI:NL:HR:2016:456 onder meer heeft overwogen dat voor noodweer vereist is dat de verdediging is gericht tegen een ‘ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding’. Er is geen ‘wederrechtelijke’ aanranding wanneer bijvoorbeeld de politie rechtmatig dwangmiddelen toepast of wanneer de verdachte zich op zijn beurt verdedigt tegen iemand die zelf in noodweer handelt als reactie op een daarvóór gepleegde aanranding. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">De Hoge Raad overweegt dat het hof onder meer heeft vastgesteld dat de aangever in verband met een drugsdeal bij de verdachte en diens mededaders in een auto zat en dat de aangever op dat moment een groot geldbedrag bij zich had. Toen de auto eenmaal reed, kreeg de aangever het bevel zijn geld te geven, waarop de aangever een alarmpistool richtte op de bestuurder van de auto. Vervolgens pakte de verdachte en zijn mededaders elk een mes en hebben zij meermalen ingestoken op de aangever, die op dat moment probeerde de rijdende auto te verlaten. De Hoge Raad overweegt dat het hof op grond van deze vaststellingen geoordeeld heeft dat de verdachte geen beroep op noodweer toekomt, omdat hij niet handelde ter verdediging tegen een ogenblikkelijke 'wederrechtelijke' aanranding. Aan dat oordeel heeft het hof in de kern ten grondslag gelegd dat in de hiervoor weergegeven situatie de aangever zelf uit noodweer handelde toen hij het alarmpistool op de bestuurder van de auto richtte en dat derhalve sprake is van een situatie dat 'de verdachte zich op zijn beurt verdedigt tegen iemand die zelf in noodweer handelt als reactie op een daarvóór gepleegde aanranding'. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:9.opt">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">De Hoge Raad oordeelt dat deze oordelen, ook in het licht van hetgeen is vooropgesteld, geen blijk geven van een onjuiste rechtsopvatting en, mede in aanmerking genomen dat uit de vaststellingen van het hof blijkt dat sprake was van, kort gezegd, een door de verdachte en zijn mededaders te plegen 'ripdeal' niet onbegrijpelijk zijn. Die oordelen dragen de verwerping van het beroep op noodweer zelfstandig, zodat hetgeen het hof voor het overige daarover heeft overwogen en de daartegen gerichte klachten buiten bespreking kunnen blijven./span>/span>/span>

ANNOTATIE

**Verlaten plaats ongeval; artikel 7 lid 1 onder a WVV 1994.
Commentaar bij Hoge Raad 11 februari 2020,
ECLI:NL:HR:2020:223.**

mr. J.H.J. Verbaan

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie overtreding van artikel 7 lid 1 onder a WVV 1994 is bewezen verklaard, dat het hof het gevoerde verweer dat de verdachte zich niet schuldig heeft gemaakt aan overtreding van artikel 7 lid 1 onder a WVV 1994 ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd heeft verworpen. Het hof heeft het in de klacht bedoelde verweer als volgt samengevat en verworpen:

‘Ter terechtzitting in hoger beroep heeft de raadsman van de verdachte bepleit – een en ander zoals verwoord in zijn pleitnotitie – dat de verdachte wordt vrijgesproken van het ten laste gelegde. Hiertoe heeft de raadsman aangevoerd dat de verdachte haar identiteit kenbaar heeft gemaakt alvorens de plaats van het ongeval te verlaten doordat zij een op haar naam gestelde auto in de onmiddellijke nabijheid van het ongeluk heeft achtergelaten. Zij kon daarmee als persoon worden geïdentificeerd. Dat is ook gebleken.

Het hof overweegt hieromtrent dat uit de bewijsmiddelen afgeleid kan worden dat de verdachte betrokken is geweest bij een verkeersongeval dat op 5 juni 2016 heeft plaatsgevonden op een voetgangersoversteekplaats te Dordrecht, waarbij het slachtoffer gewond is geraakt. De verdachte moet van deze betrokkenheid hebben geweten door een gesprek dat zij direct na het ongeval ter plaatse had met de getuige. Immers, deze heeft verklaard dat zij de verdachte toen en daar desgevraagd vertelde dat zij – de verdachte – over de man heen gereden was.

Uit artikel 7 lid 2 jo. lid 1 onder a WVV 1994 volgt dat degene die bij een verkeersongeval is betrokken, de plaats van het ongeval niet mag verlaten zonder behoorlijk de gelegenheid te hebben geboden tot vaststelling van zowel de eigen identiteit als die van het bestuurde motorrijtuig. De verdachte heeft haar voertuig nabij de plaats van het ongeval achtergelaten, maar heeft daarbij niet op enigerlei wijze kenbaar gemaakt dat deze auto betrokken was

geweest bij het ongeval. Bovendien heeft de verdachte niet haar identiteit bekend gemaakt voordat zij wegging. Met het achterlaten van een voertuig is niet de identiteit van de bestuurder bekend.’

De Hoge Raad haalt artikel 7 WVV 1994, zoals dat luidde ten tijde van het bewezen verklaarde, aan en overweegt dat de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel strekkende tot vervanging van de WVV, dat heeft geleid tot de WVV 1994, *Stb.* 1994, 475, onder meer inhoudt dat volgens artikel 30 lid 1 onderdeel a WVV na een ongeval pas mag worden door- of weggereden als de identiteit «behoorlijk is kunnen worden vastgesteld». Uit de jurisprudentie moet worden afgeleid dat hiervan eerst sprake is indien de gelegenheid tot vaststelling heeft bestaan voor de gelaedeerde of voor iemand die geacht kan worden de belangen van de gelaedeerde waar te nemen (ECLI:NL:HR:1980:AC7070). ‘Wij achten het geboden deze interpretatie door te laten klinken in de wettekst. Wij stellen daartoe de volgende tekst voor: «behoorlijk de gelegenheid heeft geboden tot de vaststelling van zijn identiteit en, voor zover hij een motorrijtuig bestuurde, tevens van de identiteit van dat motorrijtuig».’ (*Kamerstukken II 1990/91, 22030, nr. 3, p. 73*). Uiteindelijk is een bepaling van deze strekking bij de wet van 17 november 1994, houdende regeling van de inwerkingtreding van de Wegenverkeerswet 1994 (*Stb.* 1994, 858) in het tweede lid van artikel 7 WVV 1994 opgenomen.

De Hoge Raad overweegt dat het hof blijkens zijn overwegingen onder meer heeft vastgesteld dat de verdachte als bestuurder van een motorrijtuig betrokken is geweest bij een verkeersongeval op een voetgangersoversteekplaats, waarbij een voetganger gewond is geraakt. Vervolgens heeft de verdachte haar voertuig nabij de plaats van het ongeluk achtergelaten en is zij weggegaan. Zij heeft, voordat zij de plaats van het ongeval verliet, niet kenbaar gemaakt dat haar voertuig betrokken is geweest bij het ongeval en zij heeft ook niet haar eigen identiteit bekendgemaakt. De Hoge Raad oordeelt dat het op deze vaststellingen gebaseerde oordeel van het hof dat artikel 7 lid 1 aanhef en onder a WVV 1994 van toepassing is, mede gelet op de wetsgeschiedenis, niet getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en – ook in het licht van het gevoerde verweer – toereikend gemotiveerd is. Anders dan in de toelichting op de klacht is betoogd doet daaraan niet af dat de verdachte het op haar naam gestelde voertuig in de nabijheid van de plaats van het ongeval had achtergelaten.

ANNOTATIE

**Lucht als bedoeld in artikel 173a Sr: buitenlucht?
Commentaar bij Hoge Raad 11 februari 2020,
ECLI:NL:HR:2020:233.**

mr. J.H.J. Verbaan

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie opzettelijk en wederrechtelijk een stof in de lucht brengen, terwijl daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is, is bewezen verklaard, onder meer dat het hof het verweer dat onder 'lucht' in de zin van artikel 173a Sr 'buitenlucht' dient te worden verstaan, verworpen heeft op gronden die deze verwerping niet kunnen dragen. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Het hof heeft het in de klacht bedoelde verweer als volgt samengevat en verworpen./span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Ter terechtzitting in hoger beroep heeft de raadsman bij pleitnota aangevoerd dat de verdachte dient te worden vrijgesproken van het primair en subsidiair ten laste gelegde. Daartoe heeft de raadsman aangevoerd dat '(...) Verder onder "lucht" in de zin van de artikelen 173a en 173b Sr "buitenlucht" dient te worden verstaan. (...)' /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Het hof stelt voorts vast dat in

deze zaak enkel de commune milieuovertreding van artikel 173a/173b Sr is ten laste gelegd. Er doet zich dan ook geen samenloop voor met een misdrijf in de WED. Derhalve dient – anders dan de raadsman stelt – geen aansluiting te worden gezocht met de definitie van ‘lucht’ in de (sectorale) milieuwetten. Artikel 173a en 173b Sr beogen de bescherming van de volksgezondheid (tegen milieuverontreiniging) en niet de bestrijding van milieuverontreiniging op zichzelf. Het verweer wordt derhalve in alle onderdelen verworpen.

De Hoge Raad overweegt dat de tenlastelegging toegesneden is op artikel 173a Sr, dat is opgenomen in Titel VII (Misdrijven waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht) van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafrecht. De Hoge Raad overweegt dat daarom de in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende term ‘lucht’ geacht moet worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in artikel 173a Sr en haalt de bepaling aan. De Hoge Raad overweegt dat bij de beoordeling van de klacht verder artikel 1.1 lid 1 Wet milieubeheer, artikel 1 Wet inzake de luchtverontreiniging en bepalingen uit de (sectorale) milieuwetten van belang zijn, haalt de bepalingen en de relevante passage uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de wet van 19 januari 1989 tot aanvulling van het Wetboek van Strafrecht met enige bepalingen ter bescherming van de algemene veiligheid van personen tegen ernstige verontreinigingen van het milieu, *Stb.* 1989, 7, waarbij artikel 173a Sr is gewijzigd, aan (*Kamerstukken II* 1984/85, 19020, nr. 1-3, p. 7-8).

De Hoge Raad overweegt dat het hof, blijkens de gebezigde bewijsmiddelen onder meer heeft vastgesteld dat de verdachte een noodaggregaat liet plaatsen bij de ingang van zijn restaurant en zijn personeel opdracht gaf het aggregaat aan te zetten. Nadat het aggregaat in werking was gezet, kwamen grote hoeveelheden koolmonoxide vrij en werden in het restaurant en in de gangen, de trappenhuisen en de appartementen van het appartementencomplex dat boven het restaurant was gelegen, zeer hoge, respectievelijk aanzienlijke concentraties koolmonoxide gemeten. Mede op basis van deze vaststellingen heeft het hof geoordeeld dat de verdachte opzettelijk en wederrechtelijk een stof in de lucht heeft gebracht als bedoeld in artikel 173a Sr. De Hoge Raad overweegt dat het hof, in reactie op het in de klacht bedoelde verweer, heeft overwogen dat – anders dan de raadsman stelt – geen aansluiting dient te worden gezocht met de definitie van “lucht” in de (sectorale) milieuwetten’. Hierin ligt als het oordeel van het hof besloten dat onder ‘lucht’ niet alleen ‘buitenlucht’ maar ook ‘binnenlucht’ dient te worden verstaan, aangezien de term ‘lucht’ in artikel 173a Sr een andere betekenis heeft dan de term ‘lucht’ in de (sectorale) milieuwetgeving. De Hoge Raad oordeelt dat dat oordeel, omdat mede gelet op de

wetsgeschiedenis en in het licht van het systeem van de wet, zoals weergegeven in
ECLI:NL:PHR:2019:1093 onder 17 en 18, onder de term 'lucht' in artikel 173a Sr uitsluitend
'buitenlucht' dient te worden verstaan, onjuist is./span>/span>/span>

ANNOTATIE

Poging zware mishandeling noodweerexces. Commentaar bij Hoge Raad 4 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:195.

mr. J.H.J. Verbaan

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie poging tot zware mishandeling is bewezen verklaard, over de verwerping door het hof van het beroep op noodweerexces. Het hof heeft het vonnis dat in eerste aanleg is gewezen, bevestigd. In dat vonnis is ten aanzien van de bewijsvoering onder meer overwogen dat op grond van de bewijsmiddelen is vastgesteld, dat verder ook niet ter discussie staat, dat verdachte op 27 augustus 2015 in Ede het slachtoffer met een mes in zijn linkerschouder heeft gestoken. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">Verdachte heeft in zijn verhoor verklaard een keukenmes te hebben gepakt en de betrokkene heeft verklaard dat verdachte een vrij groot mes, van ongeveer 30 cm, in zijn handen had. Het slachtoffer heeft verklaard dat hij wegrende toen hij door verdachte in zijn rug werd gestoken. Gelet op deze verklaring en de plek waar het slachtoffer is gestoken gaat de rechtbank ervan uit dat het slachtoffer in ieder geval in beweging was en zich had omgedraaid op het moment dat hij werd gestoken. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">Volgens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep van 10 januari 2019 heeft de raadsman van de verdachte daar aangevoerd: /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times

New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">‘Ik vind het vonnis van de rechtbank begrijpelijk waarbij de rechtbank stelt dat er sprake is van een noodweersituatie. Tussen de familie en de verdachte is al jaren sprake van een familietwist. In deze zaak is sprake van een aanrijding waarna de familie verhaal komt halen. De echtgenote van cliënt is de familie tegemoet getreden met een pepermolen/knuppel in haar hand. Vervolgens is zij daar door de familie geslagen en op de grond gevallen. Cliënt ziet dat zijn vrouw wordt afgetuigd en komt haar te hulp./span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Cliënt was genoodzaakt zijn echtgenote te verdedigen tegen het geweld gepleegd door de broers. De rechtbank stelt echter dat de wijze van verdediging niet proportioneel is. Ik ben van mening dat zijn handelen wel proportioneel was. Cliënt staat tegenover twee grote kerels die zijn vrouw aan het aftuigen zijn en alleen de bedreiging met het mes is pas voldoende om de aftuiging te doen stoppen en dit is onder de gegeven omstandigheden proportioneel. Er is sprake van emoties en daarbij wordt mogelijk te ver gegaan. Ik vind het dus onbegrijpelijk dat het verweer, dat cliënt heeft gehandeld in een situatie van noodweerexces, door de rechtbank niet wordt gehonoreerd. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Primair verzoek ik uw hof cliënt te ontslaan van alle rechtsvervolging en subsidiair verzoek ik u het noodweerexces aan te nemen.’ /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">In het door het hof bevestigde vonnis is het beroep op noodweerexces als volgt verworpen: /span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">‘De verdediging heeft zich op het standpunt gesteld dat – indien geen sprake is van noodweer – sprake is van noodweerexces, nu verdachte de grenzen van een geboden en noodzakelijke verdediging heeft overschreden doordat zijn echtgenoot werd aangevallen en met een bebloed gezicht op de

grond lag. De verdediging heeft dan ook verzocht verdachte te ontslaan van alle rechtsvervolging.

Voor een succesvol beroep op noodweerexces moet ten eerste sprake zijn van een ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding van eigen lijf of goed. De rechtbank heeft vastgesteld dat sprake was van een noodweersituatie. Verdachte heeft daarbij het slachtoffer met een mes gestoken en de grenzen van een geboden en noodzakelijke verdediging overschreden.

Deze overschrijding van de grenzen van een geboden en noodzakelijke verdediging kan enkel niet aan verdachte worden verweten indien dit het onmiddellijke gevolg is geweest van een hevige gemoedsbeweging die door de aanranding werd veroorzaakt. Verdachte heeft ter terechtzitting verklaard dat hij in paniek was. Verdachte heeft echter bij de politie ook verklaard dat hij heeft gestoken omdat hij een einde wilde maken aan de ruzie. Daarna heeft verdachte zijn echtgenoot bij de auto weggetrokken, welke zij vernield had, en zijn zij naar boven gegaan. De rechtbank is op basis van het voorgaande van oordeel dat verdachte bewust was van zijn handelen en bewust heeft gestoken hetgeen aandauidt dat geen sprake is van een hevige gemoedsbeweging.

De Hoge Raad oordeelt dat het oordeel van het hof dat geen sprake is geweest van een hevige gemoedsbeweging vanwege de enkele omstandigheid dat de verdachte zich bewust was van zijn handelen en bewust heeft gestoken om een einde te maken aan de ruzie, zonder nadere motivering die ontbreekt, in aanmerking genomen dat 'bewust handelen' niet zonder meer onverenigbaar is met 'een hevige gemoedsbeweging' als bedoeld in artikel 41 lid 2 Sr, niet begrijpelijk is.

ANNOTATIE

**‘Uitbuiting’ in artikel 273f lid 1 onder 9 Sr mensenhandel.
Commentaar bij Hoge Raad 4 februari 2020,
ECLI:NL:HR:2020:191.**

mr. J.H.J. Verbaan

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie mensenhandel is bewezen verklaard, over de bewezenverklaring van het impliciete bestanddeel ‘uitbuiting’ van het ten laste gelegde mensenhandel. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">De rechtbank heeft ten aanzien van de bewezenverklaring overwogen dat hoewel uit het dossier en het verhandelde ter zitting niet precies blijkt via welke app de ‘messenger berichten’ die zich in het dossier bevinden zijn verstuurd naar de telefoon van het slachtoffer, zij ervan uit gaat dat het sms-berichten betreffen. Voorts is de rechtbank van oordeel dat deze berichten, gezien de inhoud daarvan, zijn verstuurd tussen het slachtoffer en verdachte. De rechtbank ziet geen aanleiding om, zoals door de raadvrouw is bepleit, de verklaringen van het slachtoffer als onbetrouwbaar terzijde te schuiven. De verklaringen vinden op belangrijke onderdelen voldoende bevestiging in andere bewijsmiddelen, onder meer in de vele sms-berichten die verstuurd zijn tussen verdachte en het slachtoffer en de betalingstransacties die hebben plaatsgevonden. De verklaringen zijn bovendien vanaf het begin steeds gedetailleerd en consistent geweest. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Bij de beoordeling van de vraag of mensenhandel als bedoeld in artikel 273f lid 1 onder 9 Sr bewezen kan worden, dient

– gelet op hetgeen ten laste is gelegd – vastgesteld te worden dat sprake was van het hanteren van middelen (dwang, geweld, bedreiging met geweld, een andere feitelijkheid, misleiding, misbruik uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht en/of misbruik van de kwetsbare positie) door verdachte om in casu het slachtoffer te dwingen tot afgifte van haar verdiensten in de prostitutie. De rechtbank acht op grond van de bewijsmiddelen bewezen dat verdachte gebruik heeft gemaakt van de middelen dwang, bedreiging met geweld, misleiding en misbruik van de kwetsbare positie. De rechtbank overweegt in dat verband dat verdachte dwang heeft toegepast – naast de verklaring van het slachtoffer – ook blijkt uit de vele sms-contacten die er in de periode van 20 mei 2014 tot 24 januari 2015 tussen verdachte en het slachtoffer hebben plaatsgevonden. Uit de inhoud van die sms-berichten volgt dat verdachte het slachtoffer gedurende die periode heeft gecontroleerd, haar onder druk heeft gezet en voorts dat hij daarbij dwingend is geweest om ervoor te zorgen dat het slachtoffer geld naar hem zou sturen. In die sms-berichten heeft verdachte het slachtoffer ook (meermalen) bedreigd haar te vermoorden en kapot te maken, zichzelf iets aan te doen en bedreigd met het feit dat zij het meisje (de rechtbank begrijpt: hun dochtertje) nooit meer zou zien als zij niet (meer) geld naar hem zou sturen. Door het slachtoffer bij herhaling te berichten dat hij en vooral ook hun gezamenlijke dochtertje honger leden en dat er niet goed voor hun dochtertje werd gezorgd, terwijl daarvan geenszins uit het dossier is gebleken, heeft verdachte het slachtoffer moreel onder druk gezet en haar misleid omtrent de omstandigheden van zijn, verdachtes, en hun dochters leven in Roemenië. Dat er sprake is geweest van misbruik van een kwetsbare positie, blijkt onder andere uit de omstandigheid dat haar dochtertje bij (familie van) verdachte in Roemenië verbleef en dus afhankelijk was van haar vader, verdachte. Verdachte heeft hier bewust op ingespeeld door te zeggen dat het slachtoffer geld moest verdienen voor hem en hun dochtertje en door te zeggen dat het slachtoffer hun dochtertje niet meer zou zien. Door het inzetten van voornoemde middelen heeft verdachte het slachtoffer zodanig moreel gechanteerd dat zij zich, zoals zij heeft verklaard, gedwongen voelde om telkens weer te voldoen aan het zeer indringende verzoek van verdachte om hem geld te sturen. Verdachte was er naar eigen zeggen van op de hoogte dat het slachtoffer haar geld verdiende in de prostitutie. Door haar onder die omstandigheden onder zware druk te zetten geld te blijven sturen naar hem, verdachte, heeft verdachte zich naar het oordeel van de rechtbank schuldig gemaakt aan mensenhandel in de zin van het bepaalde onder sub 9 van artikel 273f Sr. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style="font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Het hof heeft voorts in zijn arrest de volgende aanvullingen en verbeteringen van de bewijsoverwegingen van de rechtbank opgenomen: /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Het hof voegt in de eerste alinea, laatste zin, na 'bedreigde haar', toe 'onder meer door te zeggen dat hij haar en haar kind, dat bij hem en zijn familie in Roemenië was achtergebleven, iets aan zou doen en dat hij haar en haar kind zou vermoorden als ze bij hem weg zou gaan.' /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Het hof schrapt de zinnen 'Mijn God. Ik ga je voor het kind vermoorden. (...) Ik ga je vermoorden voor het meisje. Als zij beter wordt, ga ik je kapot maken'. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Het hof schrapt de zinnen opgenomen na het een-na-laatste liggende streepje, te weten:/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">- 'Op 7 december 2014: "Ik wil niet horen dat je morgen geen geld hebt om te sturen. (...) Waar ben je. Bel mij, want jij zal het meisje nooit meer zien. (...) Waar is het geld dan rotzak/loser. Ik en je dochter lijden honger".' Hiervoor in de plaats moet worden gelezen:/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">- 'Op 7 december 2014: "Ik wil niet horen dat je morgen geen geld hebt om te sturen."/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">- Op 8 december 2014: "Waar ben jij: Bel mij, want jij zal het meisje nooit meer zien. (...) Waar is het geld dan rotzak / loser. Ik en je dochter lijden honger." /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times

New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Het hof vult de bewijsoverweging als volgt aan. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Aan de berichten ontvangen op 31 oktober 2014 wordt het volgende bericht toegevoegd: 'Jij hebt een lul iedere avond. Honderden. (...) Morgen stuur je mij 1000 euro omdat ik dat nodig heb.' /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Hiernaast vult het hof dezelfde bewijsoverweging, na het bericht ontvangen op 9 december 2014, aan met het volgende bericht: /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">- 'Op 15 december 2014: "Hoe verder, praat je met Ion zodat ik ook met een meisje kan komen om geld voor mij te verdienen."' /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Het hof vult de bewijsoverwegingen als volgt aan. Het hof acht de volgende onderdelen van de verklaringen van de verdachte redengevend voor het bewijs, met dien verstande dat het hof het bij het eerste gedachtestreepje vermelde bewijsmiddel slechts redengevend acht voor zover daaruit blijkt dat de verdachte wel degelijk wist dat het slachtoffer in de prostitutie werkte, zonder dat het hof geloof hecht aan de stelling dat hij haar heeft willen overtuigen om terug te komen teneinde dat beroep niet uit te oefenen: /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">- 'Ik kwam om haar te overtuigen om terug te komen en niet het beroep van prostituee uit te oefenen.'/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times

New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">- het slachtoffer heeft verklaard dat zij via money transfer dit geld heeft overgemaakt. Slachtoffer: 'Ja dat klopt.' (...) Ze ging naar de Western Union en zij gaf mij telefonisch de code door.' /span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">- 'Ik heb haar wel ge-sms't dat ik mezelf iets zou aandoen.' /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Uit deze verklaringen blijkt dat de verdachte bevestigt dat het slachtoffer geld aan hem overmaakte via money transfers en dat hij erkent dat hij het slachtoffer een sms-bericht heeft gestuurd dat hij zichzelf iets zou aandoen. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">Het vonnis waarvan beroep dient derhalve – behoudens voor zover het wordt vernietigd – onder aanvulling en verbetering van gronden te worden bevestigd./span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", "serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", "sans-serif">span style="color:black">De Hoge Raad overweegt dat de tenlastelegging toegesneden is op artikel 273f Sr en haalt het eerste lid onder 1 en 9 en lid 2 van deze bepaling zoals deze luidde in de periode waarop de tenlastelegging betrekking heeft, aan en overweegt dat 'uitbuiting' aangemerkt moet worden als een impliciet bestanddeel van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 9° Sr, nu de in die bepaling bedoelde gedragingen eerst dan als 'mensenhandel' kunnen worden bestraft indien uit de bewijsvoering volgt dat is voldaan aan de voorwaarde dat zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld.

'Uitbuiting' is in de wet niet gedefinieerd, anders dan door de opsomming in het tweede lid van een aantal vormen van uitbuiting, waaronder uitbuiting van een ander in de prostitutie. De vraag of – en zo ja, wanneer – sprake is van 'uitbuiting' in de zin van de onderhavige bepaling, is niet in algemene termen te beantwoorden, maar is sterk verweven met de

omstandigheden van het geval (vgl. ECLI:NL:HR:2018:1941). Van uitbuiting in de context van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 9° Sr is niet slechts sprake als het verrichten van seksuele handelingen plaatsvindt onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld, maar ook als de wijze waarop degene die een ander dwingt dan wel beweegt hem te bevoordelen uit de opbrengst van (vrijwillig) verrichte seksuele handelingen meebrengt dat die bevoordeling plaatsvindt onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:9.pt">span style="font-family:"Arial","sans-serif">span style="color:black">De Hoge Raad overweegt dat het hof vastgesteld heeft dat de verdachte wist dat slachtoffer werkzaam was in de prostitutie en dat de verdachte het slachtoffer in de bewezen verklaarde periode heeft gecontroleerd, haar onder zware druk heeft gezet en dwingend is geweest om ervoor te zorgen dat het slachtoffer hem geld stuurde uit de opbrengsten van die werkzaamheden, door (meermalen) te dreigen haar te vermoorden en kapot te maken, te dreigen dat hij zichzelf iets zou aandoen en dat zij hun dochter nooit meer zou zien als zij niet (meer) geld naar hem zou sturen, haar bij herhaling te berichten dat hij en hun dochter honger leden en dat er niet goed voor hun dochtertje werd gezorgd, en haar te misleiden over de omstandigheden waaronder de verdachte en hun dochter leefden in Roemenië, terwijl haar dochtertje bij (familie van) de verdachte in Roemenië verbleef. De Hoge Raad overweegt dat in deze vaststellingen als oordeel van het hof besloten ligt dat, gelet op de wijze waarop de verdachte het slachtoffer heeft gedwongen hem te bevoordelen uit de opbrengst van haar werkzaamheden in de prostitutie, die bevoordeling heeft plaatsgevonden onder omstandigheden waarbij de in de context van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 9° Sr vereiste uitbuiting kan worden verondersteld. De Hoge Raad oordeelt dat dit oordeel niet onbegrijpelijk is. Daaraan doet niet af dat het hof niet heeft vastgesteld dat het slachtoffer haar werkzaamheden in de prostitutie onvrijwillig verrichtte./span>/span>/span>

ANNOTATIE

Bewijsvoering medeplegen diefstal? Commentaar bij Hoge Raad 4 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:187.

mr. J.H.J. Verbaan

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie medeplegen poging tot diefstal met braak en medeplegen diefstal, waarbij de schuldige zich de toegang tot de plaats van het misdrijf heeft verschaft door middel van inklimming, is bewezen verklaard, dat het bewezen verklaarde medeplegen niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">Het hof heeft door het vonnis van de rechtbank in zoverre te bevestigen ten aanzien van de bewezenverklaring overwogen dat op basis van wat is weergegeven in onderlinge samenhang bezien, de rechtbank concludeert dat verdachte de betreffende avond aan de gesprekken in de auto heeft deelgenomen, ook aan de relevante gesprekken waarin zijn stem is herkend en dat hij dus samen met zijn medeverdachten in Hengelo was. Uit de OVC-gesprekken volgt naar het oordeel van de rechtbank dat verdachte en zijn mededaders op zoek zijn naar osso's (woningen), oldies (oudere mensen) en over scroebies (schroevendraaiers) praten. Zij rijden rond door Hengelo en zij kijken naar geschikte woningen om hier vervolgens in te breken, dan wel een poging daartoe te doen./span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman",serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial",sans-serif">span style="color:black">Welke rol speelde verdachte bij deze feiten?/span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

De verdediging heeft ten aanzien van beide feiten aangevoerd dat niet bewezen kan worden dat sprake was van medeplegen, dan wel medeplichtigheid, zodat verdachte van beide feiten integraal dient te worden vrijgesproken. Uit het dossier kan niet worden opgemaakt dat verdachte bij de poging tot woninginbraak in een straat op de uitkijk heeft gestaan, nu niemand daarover heeft verklaard en dit ook niet uit de OVC-gesprekken kan worden gedestilleerd. Ten aanzien van de inbraak in een andere straat heeft de verdediging aangevoerd dat verdachte zeer waarschijnlijk in de auto is achtergebleven ten tijde van de inbraak en hierbij dus niet betrokken was. Daarnaast blijkt volgens de verdediging onvoldoende dat hij op de uitkijk heeft gestaan, nu de woning waar werd ingebroken niet zichtbaar was vanuit de plek waar de auto stond en waarin verdachte mogelijk zou hebben gezeten.

Voor medeplegen is vereist dat sprake is van een nauwe en bewuste samenwerking met een ander of anderen. De rechtbank kan bij de vorming van het oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. Daarbij moet aan het zich niet distantiëren op zichzelf geen grote betekenis worden gegeven. Het gaat er immers om dat de verdachte een wezenlijke bijdrage moet hebben geleverd aan het delict. De bijdrage van de medepleger zal in de regel worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Maar de bijdrage kan ook zijn geleverd in de vorm van verscheidene gedragingen voor en/of tijdens en/of na het strafbare feit. Ook is niet uitgesloten dat de bijdrage in hoofdzaak vóór het strafbare feit is geleverd.

De rechtbank overweegt dat uit de hierboven aangehaalde OVC-gesprekken volgt dat er sprake is van een intensieve samenwerking tussen de verdachten. Op verschillende momenten vindt overleg plaats over hoe ze het beste ongezien kunnen blijven, welke route moet worden gereden en na de inbraak

vindt overleg plaats over de buit en de waarde daarvan. Ook volgt uit de gesprekken dat steeds verschillende personen binnen zijn geweest. Medeverdachte heeft verklaard dat er geen vast rollenpatroon was. Anders dan de verdediging is de rechtbank van oordeel dat ook verdachte een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan de gepleegde strafbare feiten. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Het verweer van de raadsman dat verdachte geen rol kan hebben vervuld, nu de getuige slechts drie personen heeft gezien waarbij verdachte niet aan het signalement voldoet, slaagt niet. Uit de getuigenverklaring en de tijdstippen van de OVC-gesprekken waarin gesproken wordt over de confrontatie met deze getuige volgt dat dit plaatsvond voorafgaand aan de inbraak en de poging daartoe. Bovendien blijkt uit de hierna te noemen feiten en omstandigheden dat verdachte wel degelijk een rol heeft gehad in de voorbereiding en afhandeling van de strafbare feiten, hij op belangrijke momenten aanwezig was en zich niet heeft gedistantieerd. Zo heeft verdachte betaald voor de benzine waarmee de auto van Ede naar Hengelo is gereden. In de OVC-gesprekken die plaatsvinden na afloop van de poging tot woninginbraak aan de eerstgenoemde straat zegt de medeverdachte onder meer: 'Ik zei tegen de verdachte: kijk eens naar haar' en 'Ik zit zelf te kijken met "verdachte"'. Ook vraagt een andere betrokkene: 'Heb je haar zien kijken "verdachte"?' Uit deze passages volgt naar het oordeel van de rechtbank dat verdachte zicht heeft gehad op de bewoonster van deze woning en dat hij op de uitkijk stond. Verder volgt uit de OVC-gesprekken onder meer dat hij zich bemoeit met de te rijden route en dat hij het tasje heeft waar de buit kennelijk in wordt verzameld. Ook zegt verdachte dat de 'scroebies' moeten worden weggegooid en dat zilver ook geld is. /span>/span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Arial", sans-serif">span style="color:black">Gelet op het voorgaande staat vast dat de verdachten tezamen op pad gingen met maar één doel, namelijk inbreken bij oude mensen. Verdachte wist ook dat dit de bedoeling was. Niemand distantieerde zich ervan of wilde zijn rol beperkt houden. Iedereen deelde mee in de buit en de rollen bij de betreffende inbraak waren inwisselbaar. De rechtbank acht dan ook wettig en overtuigend bewezen dat verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het medeplegen van de poging tot woninginbraak in de straat te Hengelo en de woninginbraak in de andere straat te Hengelo. /span>/span>/span>/span>/span>/span>

span style="font-size:12pt">span style="line-height:150%">span style='font-family:"Times New Roman", serif">span style="font-size:9.opt">span style="line-height:150%">span

De Hoge Raad overweegt dat de bewijsvoering waarop deze bewezenverklaring steunt – voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang – is weergegeven in ECLI:NL:PHR:2019:1286 onder 5. Deze bewijsvoering houdt onder meer in dat in de telefoontaps ‘verdachte’ één keer werd aangesproken met zijn naam ‘verdachte’ en zeer regelmatig met zijn bijnaam ‘verdachte’. In de OVC-gesprekken noemde hij zichzelf ‘verdachte’ of ‘verdachte’ en werd hij ook ‘verdachte’ genoemd.

De Hoge Raad overweegt dat hij in ECLI:NL:HR:2014:3474, ECLI:NL:HR:2015:718 en ECLI:NL:HR:2016:1316, enige algemene beschouwingen over het medeplegen heeft gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is alleen gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat wanneer het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

De Hoge Raad overweegt dat het hof vastgesteld heeft ‘dat de verdachten tezamen op pad gingen met maar één doel, namelijk inbreken bij oude mensen’, dat iedereen meedeelde in de buit en de rollen bij de betreffende inbraak inwisselbaar waren. De Hoge Raad overweegt dat het hof op grond van die vaststellingen kennelijk en niet onbegrijpelijk heeft geoordeeld dat sprake was van een vooraf voor alle deelnemers duidelijk plan om inbraken te plegen. De Hoge Raad oordeelt dat het oordeel van het hof, in het licht van dit gezamenlijke plan dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om te kunnen spreken van een voor

medeplegen vereiste bewuste en nauwe samenwerking van de verdachte met zijn mededaders, geen blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is. De omstandigheid dat de door het hof vastgestelde afzonderlijke gedragingen van de verdachte – waaronder het betalen van de benzine voor de auto waarmee hij en zijn mededaders van Ede naar Hengelo zijn gereden, het op de uitkijk staan en de betrokkenheid bij het gesprek over het wegmaken van bij de inbraak gebruikte schroevendraaiers en het beschikken over de buit – elk op zichzelf beschouwd niet als een bijdrage van voldoende gewicht aan de tenlastegelegde feiten zouden kunnen worden aangemerkt, maakt dat niet anders.

RECHTSPRAAK

Beroep op noodweer bij poging doodslag tijdens ‘ripdeal’.

Beroep op noodweer bij poging doodslag tijdens ‘ripdeal’.

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

Het hof heeft onder meer vastgesteld dat de aangever in verband met een drugsdeal bij de verdachte en diens mededaders in een auto zat en dat de aangever op dat moment een groot geldbedrag bij zich had. Toen de auto eenmaal reed, kreeg de aangever het bevel zijn geld te geven, waarop de aangever een alarmpistool richtte op de bestuurder van de auto. Vervolgens pakte de verdachte en zijn mededaders elk een mes en hebben zij meermalen ingestoken op de aangever, die op dat moment probeerde de rijdende auto te verlaten.

Op grond van deze vaststellingen heeft het hof geoordeeld dat de verdachte geen beroep op noodweer toekomt, omdat hij niet handelde ter verdediging tegen een ogenblikkelijke ‘wederrechtelijke’ aanranding. Aan dat oordeel heeft het hof in de kern ten grondslag gelegd dat in de hiervoor weergegeven situatie de aangever zelf uit noodweer handelde toen hij het alarmpistool op de bestuurder van de auto richtte en dat derhalve sprake is van een situatie dat ‘de verdachte zich op zijn beurt verdedigt tegen iemand die zelf in noodweer handelt als reactie op een daarvóór gepleegde aanranding’. Deze oordelen geven, ook in het licht van hetgeen hiervoor onder 2.3 is vooropgesteld, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en zijn niet onbegrijpelijk, mede in aanmerking genomen dat uit de vaststellingen van het hof blijkt dat sprake was van, kort gezegd, een door de verdachte en zijn mededaders te plegen ‘ripdeal’. Die oordelen dragen de verwerping van het beroep op noodweer zelfstandig, zodat hetgeen het hof voor het overige daarover heeft overwogen en de daartegen gerichte klachten buiten bespreking kunnen blijven. Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:235

Zaaknummer: 18/04238

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: R. van Leusden

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Kan medeplegen worden afgeleid uit de bewezenverklaring?

Kan medeplegen worden afgeleid uit de bewezenverklaring?

Het cassatiemiddel komt onder meer op tegen de bewezenverklaring, voor zover inhoudende dat de verdachte de diefstal van de motor 'tezamen en in vereniging met een ander' heeft gepleegd.

Blijkens de bewijsvoering heeft het hof onder meer het volgende vastgesteld. De verdachte en zijn mededader gingen samen rondrijden op de scooter van de verdachte. De verdachte heeft vervolgens een motor weggenomen van de plaats waar deze geparkeerd stond. De mededader stond op dat moment in de nabijheid te wachten op de verdachte. Toen de verdachte aan kwam lopen met de motor, is de mededader op de motor gaan zitten. Dat voertuig had geen draaiende motor. De verdachte heeft vervolgens – terwijl de mededader op de motor zat en deze bestuurde – de motor vanaf een rijdende scooter over enige afstand voortgeduwd door zijn voet tegen de achterkant van de motor te zetten.

Het op deze vaststellingen gebaseerde oordeel van het hof dat sprake is van een voor medeplegen vereiste bewuste en nauwe samenwerking van de verdachte met zijn mededader, getuigt – mede in het licht van de door het hof vastgestelde rolverdeling tussen de verdachte en zijn mededader, waarbij de mededader de verdachte tevoren vergezelde en op hem stond te wachten toen de verdachte met de motor aan kwam lopen, waarna de verdachte en de mededader in onderlinge samenwerking de motor wegvoerden – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Anders dan het cassatiemiddel aanvoert is de bijzondere situatie waarin geen sprake is van gezamenlijke uitvoering als bedoeld in ECLI:NL:HR:2017:2640 niet aan de orde.

Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:221

Zaaknummer: 19/00804

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: Stevens, S.W.M. S.W.M. Stevens

Wetsartikelen: 47 Sr

RECHTSPRAAK

Ondervragingsrecht getuigen.

Ondervragingsrecht getuigen.

Advocaat-generaal D.J.C. Aben heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot terugwijzing van de zaak.

Het middel klaagt over het gebruik voor het bewijs van de verklaringen van de getuige [medeverdachte 1], terwijl de verdediging onvoldoende in de gelegenheid is geweest deze getuige te ondervragen en de betrokkenheid van de verdachte bij het hem ten laste gelegde feit niet in voldoende mate steun vindt in andere bewijsmiddelen.

In de situatie dat de getuige zich van het geven van een getuigenis of van het beantwoorden van bepaalde vragen verschoont op grond van een daartoe door de wet gegeven bevoegdheid en de getuige dientengevolge weigert antwoord te geven op de vragen die de verdediging hem stelt of doet stellen, ontbreekt een behoorlijke en effectieve mogelijkheid tot ondervraging (vgl. HR 6 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1017). Voor dergelijke situaties heeft de Hoge Raad in zijn arrest van 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1016 met het oog op artikel 6 EVRM onder meer het volgende overwogen:

‘(...) De omstandigheid dat de verdediging, ondanks het nodige initiatief daartoe, geen gebruik heeft kunnen maken van die mogelijkheid, staat niet eraan in de weg dat een door een getuige afgelegde verklaring voor het bewijs wordt gebezigd, mits is voldaan aan de eisen van een eerlijk proces, in het bijzonder doordat de bewezenverklaring niet in beslissende mate op die verklaring wordt gebaseerd dan wel – indien de bewezenverklaring wel in beslissende mate op die verklaring wordt gebaseerd – het ontbreken van een behoorlijke en effectieve mogelijkheid om de desbetreffende getuige te ondervragen in voldoende mate wordt gecompenseerd.

Voor de beantwoording van de vraag of de bewezenverklaring in beslissende mate steunt op de verklaring van – kort gezegd – een, ondanks het nodige initiatief daartoe, niet door de verdediging ondervraagde getuige, is van belang in hoeverre die verklaring steun vindt in andere bewijsmiddelen. Het benodigde steunbewijs moet betrekking hebben op die

onderdelen van de hem belastende verklaring die de verdachte betwist. Of dat steunbewijs aanwezig is, wordt mede bepaald door het gewicht van de verklaring van deze getuige in het licht van de bewijsvoering als geheel.

Voor de in cassatie aan te leggen toets of de bewijsvoering voldoet aan het hiervoor overwogene, kan van belang zijn of de feitenrechter zijn oordeel hieromtrent nader heeft gemotiveerd. In het algemeen geldt dat voor de beoordeling van de vraag of het benodigde steunbewijs aanwezig is, niet kan worden volstaan met een op de betrouwbaarheid van de verklaring van de desbetreffende getuige toegesneden overweging.'

Het hof heeft dit toetsingskader tot uitgangspunt genomen en geoordeeld dat de tegenover de politie afgelegde verklaringen van [geboortedatum] als getuige (bewijsmiddelen 5-8) bruikbaar zijn voor het bewijs, nu de betrokkenheid van de verdachte niet in beslissende mate op die verklaringen is gebaseerd maar in voldoende mate steun vindt in andere bewijsmiddelen. Daarbij heeft het hof betrokken dat dit steunbewijs betrekking heeft op die onderdelen van de verklaring van [medeverdachte 1] waarop de betwisting door de verdachte – die in de kern inhoudt dat hij wel de door hem aan [medeverdachte 1] verhuurde woning aan de [a-straat 1] regelmatig heeft bezocht, maar niet wist dat in die woning een hennepkwekerij aanwezig was, en dat hij niet een energienota bij het GWK heeft voldaan – is gericht.

Enerzijds houden de verklaringen van [medeverdachte 1] immers onder meer in dat de verdachte [medeverdachte 1] heeft gevraagd de hennepkwekerij in de woning aan de [a-straat 1] te bewaken, dat de verdachte [medeverdachte 1] alles heeft laten zien van de kwekerij, dat de verdachte [medeverdachte 1] in contact heeft gebracht met de personen die de kwekerij onderhielden, dat de verdachte er een keer bij was toen die personen plantjes meenamen in een busje en dat de verdachte een betaling bij het GWK heeft verricht voor gas, water en licht. Anderzijds blijkt uit de overige bewijsmiddelen dat de verdachte was belast met het beheer van de woning aan de [a-straat 1] (bewijsmiddel 4), dat de verdachte [medeverdachte 1] heeft benaderd voor het bewonen van de woning, waarna [betrokkene 1] [medeverdachte 1] naar een parkeerterrein bij een hotel in Wassenaar heeft gebracht voor een ontmoeting met de verdachte (bewijsmiddel 11), dat de verdachte een keer per week langs ging bij de woning (bewijsmiddel 1) waar in meerdere vertrekken kweekruimtes zijn aangetroffen (bewijsmiddel 3), dat blijkens een betalingsbewijs de verdachte een bedrag via Contante Betaling Plus aan Nuon heeft voldaan (bewijsmiddel 9) en dat veelvuldig telefonisch contact bestond tussen de verdachte en [medeverdachte 1] (bewijsmiddel 10). Het hof heeft voorts bij zijn oordeel betrokken dat de door de verdachte gegeven (alternatieve) verklaring dat de contacten met [medeverdachte 1] slechts zouden gaan over een gouddeal, geen steun vindt in het dossier en ongelooftwaardig is.

Gelet op een en ander is het oordeel van het hof dat de bewezenverklaring niet uitsluitend of in beslissende mate berust op de verklaringen van [medeverdachte 1] en dat die verklaringen voor het bewijs mogen worden gebruikt, niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van 69 dagen.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze 65 dagen beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:227

Zaaknummer: 18/00173

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: D.M.P. van Eijsden

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Herziening over rijden terwijl rijbewijs ongeldig is verklaard.

Herziening over rijden terwijl rijbewijs ongeldig is verklaard.

De verdenking bestond dat de aanvrager op 10 december 2006 – als beginnend bestuurder – een auto heeft bestuurd terwijl hij onder de invloed was van alcohol. De politie heeft aan het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (hierna: CBR) gemeld dat bij de aanvrager een ademalcoholgehalte is gemeten van meer dan 0,8 promille. Het CBR heeft daarin aanleiding gezien de aanvrager te verplichten tot deelname aan de Educatieve Maatregel Alcohol en Verkeer (hierna: EMA). De aanvrager heeft daaraan niet voldaan. Daarop heeft het CBR per 5 november 2007 het rijbewijs van aanvrager ongeldig verklaard.

De aanvrager is, op 14 september 2007, door de politierechter veroordeeld wegens – kort gezegd – rijden onder invloed van alcohol op of omstreeks 10 december 2006. Met betrekking tot die veroordeling uit 2007 heeft de aanvrager op 12 december 2014 een aanvraag tot herziening ingediend waarbij is aangevoerd dat sprake zou zijn van een persoonsverwisseling. Die aanvraag uit 2014 is door de Hoge Raad gegrond verklaard en de zaak is verwezen naar het hof Amsterdam (zie HR 29 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:523). Het hof Amsterdam, oordelend in herziening, heeft bij arrest van 23 november 2016 de aanvrager vrijgesproken van het ten laste gelegde rijden onder invloed van alcohol. Het heeft de vrijspraak erop gegrond dat niet met de vereiste mate van zekerheid kan worden vastgesteld dat de aanvrager degene is geweest die op of omstreeks 10 december 2006 onder invloed van alcohol heeft gereden.

De huidige aanvraag tot herziening heeft betrekking op een vonnis van de politierechter van 29 januari 2019. Bij dat vonnis is de aanvrager – bij verstek – veroordeeld voor het op 25 februari 2017 besturen van een motorrijtuig terwijl zijn rijbewijs ongeldig is verklaard. In de aanvraag is aangevoerd dat het de ongeldigverklaring van het rijbewijs door het CBR in 2007 is die ten grondslag ligt aan deze veroordeling in 2019, en dat deze ongeldigverklaring is voortgevloeid uit de veroordeling van de aanvrager in 2007. De aanvraag berust voorts op de stelling dat de consequentie van het arrest van het hof Amsterdam van 23 november 2016 is, dat het rijbewijs van aanvrager niet door het CBR ongeldig had mogen worden verklaard. De

aanvrager verbindt daaraan de conclusie dat, als de politierechter met het arrest van het hof uit 2016 bekend was geweest, het onderzoek van de zaak niet tot de veroordeling door de politierechter van 29 januari 2019 zou hebben geleid.

Het aangevoerde kan niet een ernstig vermoeden wekken als hiervoor onder 4.1 vermeld. Het rijbewijs van de aanvrager is in 2007 door het CBR ongeldig verklaard omdat de aanvrager niet heeft meegewerkt aan de EMA. De omstandigheid dat de aanvrager in 2016 door het hof Amsterdam is vrijgesproken van het rijden onder invloed van alcohol in 2006, brengt niet mee dat het (onherroepelijke) besluit van het CBR tot ongeldigverklaring van het rijbewijs van aanvrager – met terugwerkende kracht en van rechtswege – is komen te vervallen.

Hieruit volgt dat het in de aanvraag aangevoerde niet kan worden aangemerkt als een gegeven als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv. De aanvraag is dus ongegrond en moet op grond van artikel 470 Sv worden afgewezen.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:230

Zaaknummer: 19/03689

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en J.C.A.M. Claasens

Advocaten: G. Lieffijn

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Verlaten van de plaats van een ongeval.

Verlaten van de plaats van een ongeval.

De uitspraak van het hof heeft wat betreft feit 2 betrekking op een overtreding (art. 49 lid 2 en 92 lid 1 Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 in samenhang met art. 177 lid 2 aanhef en onder d, en 178 lid 2 Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994)). Het hof heeft voor dat feit een geldboete van € 250, subsidiair vijf dagen hechtenis opgelegd. Op grond van artikel 427 lid 2 aanhef en onder b Sv staat tegen de uitspraak van het hof ten aanzien van feit 2 geen cassatieberoep open. Om die reden kan de Hoge Raad wat betreft dat feit het cassatieberoep van de verdachte niet in behandeling nemen.

Het cassatiemiddel klaagt voorts dat het hof het in hoger beroep gevoerde verweer dat de verdachte zich niet schuldig heeft gemaakt aan overtreding van artikel 7 lid 1 onder a WVW 1994 ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd heeft verworpen.

Het hof heeft onder meer het volgende vastgesteld. De verdachte is als bestuurder van een motorrijtuig betrokken geweest bij een verkeersongeval op een voetgangersoversteekplaats, waarbij een voetganger gewond is geraakt. Vervolgens heeft de verdachte haar voertuig nabij de plaats van het ongeluk achtergelaten en is zij weggegaan. Zij heeft, voordat zij de plaats van het ongeval verliet, niet kenbaar gemaakt dat haar voertuig betrokken is geweest bij het ongeval en zij heeft ook niet haar eigen identiteit bekendgemaakt. Het op deze vaststellingen gebaseerde oordeel van het hof dat artikel 7 lid 1 aanhef en onder a WVW 1994 van toepassing is, getuigt, mede gelet op de hiervoor vermelde wetsgeschiedenis, niet van een onjuiste rechtsopvatting en is – ook in het licht van het gevoerde verweer – toereikend gemotiveerd. Anders dan in de toelichting op het middel is betoogd doet daaraan niet af dat de verdachte het op haar naam gestelde voertuig in de nabijheid van de plaats van het ongeval had achtergelaten.

Het cassatiemiddel faalt.

De Hoge Raad verklaart het beroep niet-ontvankelijk wat betreft de beslissingen met betrekking tot het onder 2 ten laste gelegde en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:223

Zaaknummer: 18/02505

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en M.T. Boerlage

Advocaten: Fijma, B.A. B.A. Fijma

Wetsartikelen: 427 Sv en 7 WVV 1994

RECHTSPRAAK

Opzettelijk en wederrechtelijk een stof in de lucht brengen, terwijl daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is.

Opzettelijk en wederrechtelijk een stof in de lucht brengen, terwijl daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is.

Het middel klaagt onder meer dat het hof het verweer dat onder 'lucht' in de zin van artikel 173a Sr 'buitenlucht' dient te worden verstaan, heeft verworpen op gronden die deze verwerping niet kunnen dragen.

Het hof heeft blijkens de gebezigde bewijsmiddelen onder meer het volgende vastgesteld. De verdachte liet een noodaggregaat plaatsen bij de ingang van zijn restaurant en gaf zijn personeel opdracht het aggregaat aan te zetten. Nadat het aggregaat in werking was gezet, kwamen grote hoeveelheden koolmonoxide vrij en werden in het restaurant en in de gangen, de trappenhuisen en de appartementen van het appartementencomplex dat boven het restaurant was gelegen, zeer hoge, respectievelijk aanzienlijke concentraties koolmonoxide gemeten. Mede op basis van deze vaststellingen heeft het hof geoordeeld dat de verdachte opzettelijk en wederrechtelijk een stof in de lucht heeft gebracht als bedoeld in artikel 173a Sr.

Het hof heeft, in reactie op het in het middel bedoelde verweer, overwogen dat – anders dan de raadsman stelt – geen aansluiting [dient] te worden gezocht met de definitie van "lucht" in de (sectorale) milieuwetten'. Hierin ligt als het oordeel van het hof besloten dat onder 'lucht' niet alleen 'buitenlucht' maar ook 'binnenlucht' dient te worden verstaan, aangezien de term 'lucht' in artikel 173a Sr een andere betekenis heeft dan de term 'lucht' in de (sectorale) milieuwetgeving. Dat oordeel is onjuist, omdat mede gelet op de hiervoor weergegeven wetsgeschiedenis en in het licht van het systeem van de wet, zoals weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 17 en 18, onder de term 'lucht' in artikel 173a Sr uitsluitend 'buitenlucht' dient te worden verstaan.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:233

Zaaknummer: 18/02960

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en M.T. Boerlage

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 173a Sr

RECHTSPRAAK

Is het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk omdat verdachte een sepotmededeling heeft ontvangen?

Is het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk omdat verdachte een sepotmededeling heeft ontvangen?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over de verwerping door het hof van het verweer dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk in de vervolging had moeten worden verklaard op de grond dat een sepotmededeling bij de verdachte het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt dat hij voor het ten laste gelegde feit niet zou worden vervolgd.

Bij de beoordeling van het cassatiemiddel moet worden vooropgesteld dat in artikel 167 lid 1 Sv aan het Openbaar Ministerie de bevoegdheid is toegekend zelfstandig te beslissen of naar aanleiding van een ingesteld opsporingsonderzoek vervolging moet plaatsvinden. De beslissing van het Openbaar Ministerie om tot vervolging over te gaan leent zich slechts in zeer beperkte mate voor een inhoudelijke rechterlijke toetsing in die zin dat slechts in uitzonderlijke gevallen plaats is voor een niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de vervolging op de grond dat het instellen of voortzetten van die vervolging onverenigbaar is met beginselen van een goede procesorde (vgl. HR 6 november 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX4280).

Zo'n uitzonderlijk geval doet zich voor wanneer de vervolging wordt ingesteld of voortgezet nadat door het Openbaar Ministerie gedane, of aan het Openbaar Ministerie toe te rekenen, uitlatingen (of daarmee gelijk te stellen gedragingen) bij de verdachte het gerechtvaardigde vertrouwen hebben gewekt dat hij niet (verder) zal worden vervolgd (vgl. HR 2 juli 2013, ECLI:NL:HR:2013:7).

Het hof heeft in het midden gelaten of het overgelegde bericht ('Parket Breda belde inz. [verdachte] . Zaak wordt geseponneerd.') een juiste en volledige weergave bevat van wat kennelijk door of namens de officier van justitie telefonisch aan de secretaresse van de raadsman is medegedeeld. Daarmee heeft het hof eveneens in het midden gelaten of een (eventuele) onjuiste of onvolledige weergave van de desbetreffende mededeling aan het

Openbaar Ministerie moet worden toegerekend, dan wel voor rekening dient te komen van de verdachte, terwijl het in zijn oordeel wel omstandigheden heeft betrokken waarvan het niet heeft vastgesteld dat deze omstandigheden kenbaar waren voor de verdediging ten tijde van de gedane mededeling. Aldus heeft het hof de verwerping van het verweer niet toereikend gemotiveerd (vgl. HR 18 februari 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZDo643).

Het cassatiemiddel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het hof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:228

Zaaknummer: 19/00050

Rechters: J. de Hullu, J.C.A.M. Claasens en M. Kuijer

Advocaten: G.J.P.M. Mooren

Wetsartikelen: 167 Sv

RECHTSPRAAK

Beslag op gegevensdragers in verband met onderzoek naar OMG Caloh Wagoh.

Beslag op gegevensdragers in verband met onderzoek naar OMG Caloh Wagoh.

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat het oordeel van de rechtbank dat het belang van de klager bij teruggave van 31 in de beschikking van de rechtbank vermelde goederen 'thans, na een half jaar', zwaarder moet wegen dan het belang van strafvordering, zonder nadere motivering, die ontbreekt, niet begrijpelijk is.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 5.3.

Naar aanleiding van de gegrondverklaring door de rechtbank van het beklag ten aanzien van de hierboven genoemde goederen 'per 28 juni 2019' en het gelasten van de teruggave daarvan aan de klager 'indien daarover op 28 juni 2019 door het OM nog geen beslissing is genomen' merkt de Hoge Raad nog het volgende op. De wet voorziet niet in de mogelijkheid van een voorwaardelijke beslissing over strafvorderlijk in beslag genomen voorwerpen. Is de rechter van oordeel dat het belang van strafvordering zich (nog) verzet tegen de teruggave van de in beslag genomen voorwerpen, dan dient hij het klaagschrift waarin de teruggave van die voorwerpen wordt verzocht ongegrond te verklaren. Is daarvan geen sprake, dan dient in de regel teruggave te worden gelast (vgl. HR 12 november 2019, ECLI:NL:HR:2019:1692).

De wet voorziet er ook niet in dat – zoals in de onderhavige zaak en de daarmee samenhangende zaak met nummer 19/03650 is beslist – de teruggave wordt gelast van voorwerpen ten aanzien waarvan in een andere zaak een last tot teruggave aan een andere klager is of wordt gegeven.

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van de rechtbank, maar uitsluitend voor zover betrekking hebbend op de 31 voorwerpen ten aanzien waarvan het beklag 'per 28 juni 2019' gegrond is verklaard en waarvan de teruggave aan de klager is gelast 'indien daarover op 28 juni 2019 door het OM nog geen beslissing is genomen', wijst de zaak terug naar de rechtbank

Midden-Nederland, opdat de zaak in zoverre opnieuw wordt behandeld en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:177

Zaaknummer: 19/03638

Rechters: M.T. Boerlage, A.L.J. van Strien en W.A.M. van Schendel

Wetsartikelen: 552a Sv

RECHTSPRAAK

Heeft hof verzuimd uitdrukkelijk en gemotiveerd te beslissen op aanhoudingsverzoek?

Heeft hof verzuimd uitdrukkelijk en gemotiveerd te beslissen op aanhoudingsverzoek?

Een verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting kan op de terechtzitting worden gedaan door de verdachte of zijn raadsman die daartoe door de verdachte op grond van artikel 279 Sv is gemachtigd. Ook de raadsman die niet is gemachtigd tot het voeren van de verdediging van de verdachte die op de terechtzitting niet is verschenen, kan daar een verzoek doen tot aanhouding van het onderzoek op de terechtzitting voor zover dat verzoek wordt gedaan met het oog op de effectuering van het aanwezigheidsrecht van de verdachte of ten behoeve van het alsnog verkrijgen van de in artikel 279 lid 1 Sv bedoelde machtiging. Overeenkomstig artikel 329 en 330 Sv wordt beslist op het verzoek nadat het Openbaar Ministerie daaromtrent is gehoord.

Wanneer het verzoek om aanhouding al vóór de terechtzitting wordt gedaan, kan om praktische redenen door (de voorzitter van) het gerecht ook al vóór de terechtzitting aan degene die om aanhouding verzoekt, worden kenbaar gemaakt hoe het voorlopige oordeel van het gerecht omtrent het verzoek luidt. De uiteindelijke beslissing dient evenwel steeds op de terechtzitting te worden genomen en in het proces-verbaal van die terechtzitting te worden vastgelegd (vgl. HR 16 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1934).

Het hof heeft met de overweging ‘dat formeel gezien geen sprake is van een aanhoudingsverzoek’ kennelijk als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat het vóór de terechtzitting, door de niet-gemachtigde raadsman gedane aanhoudingsverzoek niet geldt als een verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting waarop het hof uitdrukkelijk en gemotiveerd diende te beslissen. Dat oordeel is, gelet op wat onder 2.3 is vooropgesteld, onjuist.

Het cassatiemiddel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof

Amsterdam, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:190

Zaaknummer: 18/05488

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 279 Sv en 281 Sv

RECHTSPRAAK

Poging doodslag te Groningen door met een mes in de hals te snijden. Beroep op noodweer(exces).

Poging doodslag te Groningen door met een mes in de hals te snijden. Beroep op noodweer(exces).

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer en noodweerexces.

Het middel klaagt in de eerste plaats over het oordeel van het hof dat op het moment van het bewezen verklaarde handelen geen sprake was van een onmiddellijk dreigende aanranding van de verdachte door de aangever.

Het hof heeft vastgesteld dat, nadat het gevecht met de aangever was beëindigd en de verdachte met zijn broer de aangever naar de grond had gewerkt, de verdachte de aangever onder controle hield met een mes, dat hij wist dat de aangever reeds gewond was, dat de aangever geen wapen bij zich had en niet agressief was, en dat de aangever bewegingen maakte waaruit de verdachte opmaakte dat hij wilde gaan staan of 'naar iets wilde graaien', waarna de verdachte de hals van de aangever opensneed. Het hierop gebaseerde oordeel van het hof dat ten tijde van de bewezen verklaarde gedraging geen sprake was van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding van het lijf van de verdachte of van zijn broer, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Het middel faalt in zoverre.

Het middel klaagt verder over de verwerping van het beroep op noodweerexces.

Het hof heeft – met de overweging dat het 'in het voorgaande eveneens grond [vindt] te oordelen dat geen sprake kan zijn van noodweerexces' – kennelijk geoordeeld dat het beroep op noodweerexces afstuit op de omstandigheid dat ten tijde van de bewezen verklaarde gedraging van de verdachte geen sprake was van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding van het lijf van de verdachte of van zijn broer. Het hof heeft echter in het midden gelaten of, zoals door de verdediging is aangevoerd, voorafgaand aan die bewezen verklaarde gedraging, dat wil zeggen: tijdens het gevecht tussen de aangever en de broer van de verdachte

waarin ook de verdachte zich mengde, sprake was van – kort gezegd – een wederrechtelijke aanranding jegens de verdachte, en zo dat het geval was, of de bewezen verklaarde gedraging van de verdachte het onmiddellijk gevolg was van een hevige gemoedsbeweging die was veroorzaakt door die wederrechtelijke aanranding. Het oordeel van het hof is daarom ontoereikend gemotiveerd. Het middel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:192

Zaaknummer: 18/00857

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassen

Advocaten: N. van Schaik

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Schriftuur tardief doordat geen mededeling betekening is ontvangen?

Schriftuur tardief doordat geen mededeling betekening is ontvangen?

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal kan de Hoge Raad het cassatieberoep van de verdachte niet in behandeling nemen.

De Hoge Raad verklaart het beroep niet-ontvankelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:163

Zaaknummer: 18/04367

Rechters: W.A.M. van Schendel, E.S.G.N.A.I. van de Griend en J.C.A.M. Claassen

Advocaten: S.C. van Paridon

Wetsartikelen: 432 Sv

RECHTSPRAAK

Bedreiging van politie door teksten en foto's te sturen naar A.

Bedreiging van politie door teksten en foto's te sturen naar A.

Het middel richt zich tegen de onder 1 bewezen verklaarde bedreiging als bedoeld in artikel 285 lid 1 Sr.

Voor een veroordeling ter zake van bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht is onder meer vereist dat de bedreigde daadwerkelijk op de hoogte is geraakt van de bedreiging en de bedreiging van dien aard is en onder zodanige omstandigheden is geschied dat bij de betrokkene in redelijkheid de vrees kon ontstaan dat deze het leven zou kunnen verliezen (vgl. HR 7 juni 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT3659) en dat het opzet van de verdachte daarop was gericht (vgl. HR 17 januari 1984, ECLI:NL:HR:1984:AC8252).

Het hof heeft, niet onbegrijpelijk, vastgesteld dat blijkens de inhoud van de door de verdachte aan [getuige] gestuurde berichten en foto's sprake was van 'een voldoende concrete dreiging met een explosie gericht aan de agenten die zich naar de woning van de verdachte zouden begeven', dat [getuige] de politie daarvan op de hoogte heeft gesteld waarbij 'de politie de e-mails en de foto's van de verdachte zeer serieus heeft genomen' en de politie een observatieteam heeft ingeschakeld. Het hof heeft voorts, niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd, geoordeeld dat de verdachte, gelet op de zeer dreigende inhoud van de berichten en foto's, bewust de minst genomen aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat [getuige] met die berichten en foto's naar de politie zou gaan.

Gelet hierop geeft het oordeel van het hof dat de verdachte 'iedere politieagent die bij de verdachte komt' heeft bedreigd op de wijze als bewezen verklaard, niet blijk van een onjuiste opvatting omtrent het begrip 'bedreiging' als bedoeld in artikel 285 Sr en is het niet onbegrijpelijk. Dat de verdachte zijn berichten, met foto's, niet rechtstreeks naar de politie heeft verzonden en dat tevoren niet vaststaat welke bepaalde politieagenten naar de woning zouden komen, maakt dat niet anders.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 31-01-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:144

Zaaknummer: 18/01333

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en M.T. Boerlage

Advocaten: C. Grijsen

Wetsartikelen: 285 Sr

RECHTSPRAAK

Feitelijk leidinggeven aan valsheid in geschrift en aan witwassen begaan door een rechtspersoon.

Feitelijk leidinggeven aan valsheid in geschrift en aan witwassen begaan door een rechtspersoon.

De middelen kunnen niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, wat betreft het tweede middel, gelet op de gronden die zijn vermeld in het heden uitgesproken arrest in de zaak 18/00453 (ECLI:NL:HR:2020:75), geen nadere motivering nu de middelen niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

Het middel klaagt voorts dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden, omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Dit middel is gegrond. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van tien maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze negen maanden en twee weken belooft en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-01-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:76

Zaaknummer: 18/00585

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en V. van den Brink

Advocaten: V.A. Groeneveld

Wetsartikelen: 225 Sr en 42obis Sr

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht over medeplegen, nu het medeplegen niet bestaat uit gezamenlijke uitvoering.

Bewijsklacht over medeplegen, nu het medeplegen niet bestaat uit gezamenlijke uitvoering.

Het cassatiemiddel klaagt dat het onder 1 en 2 bewezen verklaarde medeplegen niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

In zijn arresten van 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:718 en 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1316, heeft de Hoge Raad enige algemene beschouwingen over het medeplegen gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is alleen gerechtvaardigd als de bewezen verklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat wanneer het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

Het hof heeft vastgesteld ‘dat de verdachten tezamen op pad gingen met maar één doel, namelijk inbreken bij oude mensen’, dat iedereen meedeelde in de buit en de rollen bij de betreffende inbraak inwisselbaar waren. Op grond van die vaststellingen heeft het hof kennelijk en niet onbegrijpelijk geoordeeld dat sprake was van een vooraf voor alle

deelnemers duidelijk plan om inbraken te plegen. In het licht van dit gezamenlijke plan geeft het oordeel van het hof dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om te kunnen spreken van een voor medeplegen vereiste bewuste en nauwe samenwerking van de verdachte met zijn mededaders, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk. De omstandigheid dat de door het hof vastgestelde afzonderlijke gedragingen van de verdachte – waaronder het betalen van de benzine voor de auto waarmee hij en zijn mededaders van Ede naar Hengelo zijn gereden, het op de uitkijk staan en de betrokkenheid bij het gesprek over het wegmaken van bij de inbraak gebruikte schroevendraaiers en het beschikken over de buit – elk op zichzelf beschouwd niet als een bijdrage van voldoende gewicht aan de ten laste gelegde feiten zouden kunnen worden aangemerkt, maakt dat niet anders.

Het cassatiemiddel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:187

Zaaknummer: 18/05558

Rechters: Y. Buruma, M.T. Boerlage en W.A.M. van Schendel

Advocaten: N. van Schaik

Wetsartikelen: 47 Sr

RECHTSPRAAK

Het ‘oogmerk van uitbuiting’ in mensenhandel.

Het ‘oogmerk van uitbuiting’ in mensenhandel.

Advocaat-generaal D.J.C. Aben heeft geconcludeerd tot gedeeltelijke vernietiging van het bestreden arrest.

Het middel klaagt met betrekking tot de onder 1 ten laste gelegde mensenhandel over de bewezenverklaring van het impliciete bestanddeel ‘uitbuiting’.

De tenlastelegging onder 1 is toegesneden op artikel 273f Sr. ‘Uitbuiting’ moet worden aangemerkt als een impliciet bestanddeel van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 9° Sr, nu de in die bepaling bedoelde gedragingen eerst dan als ‘mensenhandel’ kunnen worden bestraft indien uit de bewijsvoering volgt dat is voldaan aan de voorwaarde dat zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld. ‘Uitbuiting’ is in de wet niet gedefinieerd, anders dan door de opsomming in het tweede lid van een aantal vormen van uitbuiting, waaronder uitbuiting van een ander in de prostitutie. De vraag of – en zo ja, wanneer – sprake is van ‘uitbuiting’ in de zin van de onderhavige bepaling, is niet in algemene termen te beantwoorden, maar is sterk verweven met de omstandigheden van het geval (vgl. HR 16 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1941).

Van uitbuiting in de context van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 9° Sr is niet slechts sprake als het verrichten van seksuele handelingen plaatsvindt onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld, maar ook als de wijze waarop degene die een ander dwingt dan wel beweegt hem te bevoordelen uit de opbrengst van (vrijwillig) verrichte seksuele handelingen meebrengt dat die bevoordeling plaatsvindt onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld.

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte wist dat [slachtoffer 1] werkzaam was in de prostitutie en dat de verdachte [slachtoffer 1] in de bewezen verklaarde periode heeft gecontroleerd, haar onder zware druk heeft gezet en dwingend is geweest om ervoor te zorgen dat [slachtoffer 1] hem geld stuurde uit de opbrengsten van die werkzaamheden, door (meermalen) te dreigen haar te vermoorden en kapot te maken, te dreigen dat hij zichzelf iets

zou aandoen en dat zij hun dochter nooit meer zou zien als zij niet (meer) geld naar hem zou sturen, haar bij herhaling te berichten dat hij en hun dochter honger leden en dat er niet goed voor hun dochtertje werd gezorgd, en haar te misleiden over de omstandigheden waaronder de verdachte en hun dochter leefden in Roemenië, terwijl haar dochtertje bij (familie van) de verdachte in Roemenië verbleef.

In deze vaststellingen ligt als oordeel van het hof besloten dat, gelet op de wijze waarop de verdachte [slachtoffer 1] heeft gedwongen hem te bevoordelen uit de opbrengst van haar werkzaamheden in de prostitutie, die bevoordeling heeft plaatsgevonden onder omstandigheden waarbij de in de context van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 9° Sr vereiste uitbuiting kan worden verondersteld. Dit oordeel is niet onbegrijpelijk. Daaraan doet niet af dat het hof niet heeft vastgesteld dat [slachtoffer 1] haar werkzaamheden in de prostitutie onvrijwillig verrichtte.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:191

Zaaknummer: 18/03731

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: P.D. Popescu

Wetsartikelen: 237f Sr

RECHTSPRAAK

Beroep op noodweerexces na messteek in de rug.

Beroep op noodweerexces na messteek in de rug.

Het cassatiemiddel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweerexces.

In het door het hof bevestigde vonnis is het beroep op noodweerexces als volgt verworpen:

‘Voor een succesvol beroep op noodweerexces moet ten eerste sprake zijn van een ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding van eigen lijf of goed. De rechtbank heeft vastgesteld dat sprake was van een noodweersituatie. Verdachte heeft daarbij [slachtoffer] met een mes gestoken en de grenzen van een geboden en noodzakelijke verdediging overschreden.

Deze overschrijding van de grenzen van een geboden en noodzakelijke verdediging kan enkel niet aan verdachte worden verweten indien dit het onmiddellijke gevolg is geweest van een hevige gemoedsbeweging die door de aanranding werd veroorzaakt. Verdachte heeft ter terechtzitting verklaard dat hij in paniek was. Verdachte heeft echter bij de politie ook verklaard dat hij heeft gestoken omdat hij een einde wilde maken aan de ruzie. Daarna heeft verdachte zijn echtgenoot bij de auto weggetrokken, welke zij vernield had, en zijn zij naar boven gegaan. De rechtbank is op basis van het voorgaande van oordeel dat verdachte bewust was van zijn handelen en bewust heeft gestoken hetgeen aanduidt dat geen sprake is van een hevige gemoedsbeweging. Gelet op het voorgaande is geen sprake van noodweerexces en wordt het verweer verworpen.’

Het oordeel van het hof dat geen sprake is geweest van een hevige gemoedsbeweging vanwege de enkele omstandigheid dat de verdachte zich bewust was van zijn handelen en bewust heeft gestoken om een einde te maken aan de ruzie is zonder nadere motivering die ontbreekt, niet begrijpelijk, in aanmerking genomen dat ‘bewust handelen’ niet zonder meer onvereenigbaar is met ‘een hevige gemoedsbeweging’ als bedoeld in artikel 41 lid 2 Sr.

Het cassatiemiddel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, voor zover aan het oordeel van de Hoge

Raad onderworpen zoals hiervoor onder 1 is weergegeven en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, opdat de zaak ten aanzien daarvan opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-02-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:195

Zaaknummer: 19/00445

Rechters: J. de Hullu, Y. Buruma en M.J. Borgers

Advocaten: H. Bakker

Wetsartikelen: 41 Sr

ANNOTATIE

Annotatie bij Hoge Raad 4 december 2012

prof. mr. H. de Doelder

De wettelijke term ‘roekeloosheid’ is redelijk nieuw in de Wegenverkeerswet. Het door schuld veroorzaken van een ongeval, waardoor een ander zwaar lichamelijk letsel oploopt dan wel overlijdt en dat gevolg is ingetreden door het schuldige gedrag van de verdachte, is altijd al strafbaar geweest en wel met aanvankelijk, tot 30 juni 1998, een strafmaximum van negen maanden resp. één jaar. (De nieuwe regeling van de Wegenverkeerswet – in werking getreden op 1 januari 1995 – nam in de artikelen 175 jo. 6 de oude strafmaten over – Wet van 21 april 1994, Stb. 1994, 475 resp. 919)

Per die datum werd de straf verhoogd tot één jaar resp. drie jaren met daarbij de mogelijkheid om, indien het onderliggende gedrag bestond uit gespecificeerde gevaarzettende gedragingen, die straf te verhogen tot drie resp. negen (!) jaren. Dat strafverhogende gedrag was – kort gezegd – het op zich strafbaar rijden onder invloed van alcohol of met een ernstige mate van overschrijding van de maximum snelheid (Wet van 24 juni 1998, Stb. 1998, 375 resp. 376.). Hierna werd het strafmaximum van negen jaar niet meer verhoogd (kennelijk vond men dat wel aan de maat), maar werden per 1 februari 2006 wel weer andere veranderingen aangebracht (Wet van 22 december 2005 met die van 12 mei 2005, Stb. 2005, 283 en Stb. 2006, 11 resp. 23): de specifieke gevaarzettende gedragingen uit 1998 werden gehandhaafd (indien het gedrag bestond uit –kort gezegd– strafbaar alcoholgebruik dan wel, van het rijden met een ernstige mate van overschrijding van de maximum snelheid) en zelfs uitgebreid met drie andere gedragingen (rijden zeer dicht achter een ander voertuig, geen voorrang verlenen dan wel gevaarlijk inhalen). Indien het gevolg op een van die gedragingen is gebaseerd, dan wordt de basismaximumstraf van (nieuw:) anderhalf resp. drie jaren met (slechts) de helft verhoogd. Een merkwaardige strafverlichting, dus: een gedraging, die van 30 juni 1998 tot 1 februari 2006 bestraft kon worden met een maximum gevangenisstraf van negen jaren, haalt daarna slechts een maximum van viereneenhalf jaar. Maar, zo heeft de wetgever bepaald, indien die specifiek genoemde gedragingen roekeloos waren, dan is de maximumstraf het dubbele, en zo komen we weer uit op negen jaren voor verkeersgedragingen (Zie voor een uitgebreide kritiek op deze wet (toen nog wetsontwerp): D.H. de Jong, M.Kessler, M. Otte en H.D. Wolswijk,

Verhoging van strafmaxima op culpose misdrijven, DD 33 (2003), p. 258.).

Moeilijk zal het zijn om het opzetdelict af te zonderen van een schulddelict, derhalve om het voorwaardelijke opzet te onderscheiden van de bewuste schuld. Nu de wetgever het begrip 'roekeloosheid' heeft geïntroduceerd dient deze roekeloosheid dogmatisch een plaats te verwerven tussen het opzet en de schuld. De onmiskenbare idee van de wetgever bij de introductie van het begrip in het strafrecht was dat de roekeloosheid de ernstigste vorm van bewuste schuld zou zijn.

Nu de praktijk. In HR 17 maart 2009, NJ 2009, 158 vroeg de toenmalige AG Jörg zich af of verzoeker niet eerder roekeloosheid dan voorwaardelijk opzet in de schoenen viel te schuiven. Het hof sprak, zo vervolgt Jörg, in zoverre ook zelf over 'onmiskenbaar als roekeloos te bestempelen verkeersgedrag' dat tot waarschuwingen van de zijde van zijn passagiers aanleiding gaf, en dat het verzoeker 'kennelijk om het even is geweest of hij die avond zwakke verkeersdeelnemers zou aanrijden.' Ik citeer Jörg verder: 'Zich niet bekommeren om de mogelijke gevolgen duidt eerder op bewuste schuld (de 'rowdy in het verkeer'), dan op bewuste aanvaarding van de aanmerkelijke kans. Ook een uitlating als: 'ik ben coureur', waarin te lezen valt: mij (en jullie) zal heus niets gebeuren, is eerder de uitdrukking van grenzeloze zelfoverschatting dan van realiteitszin. De wetgever heeft juist voor gedrag als het onderhavige de aanmerkelijke strafverzwaring van artikel 175, derde lid, WVV 1994 ingevoerd, die inhoudt dat het veroorzaken van een dodelijk ongeval dat aan roekeloosheid is te wijten waarbij alcohol in het spel is (of de weigering het alcoholgehalte te laten vaststellen) of ernstige overschrijding van de ter plekke geldende maximumsnelheid, met negen jaar gevangenisstraf kan worden bestraft.'

De zaak, waarin Jörg zoals hierboven vermeld concludeerde betrof een automobilist, die twee voetgangers op de zebra aanreed (één daarvan overleed), terwijl hij geen rijbewijs had, te snel reed, onder invloed was van alcohol en aan het telefoneren was. Het Hof veroordeelde voor doodslag en poging tot doodslag en de Hoge Raad liet de veroordeling in stand, ondanks het feit, dat het Hof het woord 'roekeloos' had gebezigd (Van hetzelfde soort: HR 22 april 2008, BB7087 (zware mishandeling op het voetbalveld)).

Maar in de zaak van HR 6 oktober 2009, NJ 2009, 504 werd veroordeeld voor schuld en niet voor doodslag, met (onder meer) de (misschien wel voorwaardelijke opzet-) redenering van het Hof: 'Het kan daarom niet anders of beiden (het ging om twee verdachten, dD) hebben welbewust het onaanvaardbare risico op het ernstige ongeval met dodelijke afloop genomen'. Het minuscule verschil zou hier kunnen zitten in het feit, dat de voorwaardelijke opzetformule meer direct spreekt over 'op de koop toe nemen van de dood' en niet indirect over een (onaanvaardbaar) risico tot de dood (Het vroeger gehanteerde criterium: 'willens en

wetens aanvaarden van een geenszins als denkbeeldig te verwaarlozen kans' – Cicero-arrest, HR 9 november 1954, NJ 1955, 55 –, ligt nog dichterbij de hier gehanteerde formule van 'onaanvaardbare risico'). Maar dat is misschien wel heel erg precies.

Dan de twee nieuwere arresten. Eerst HR 22 mei 2012, ECLI:NL:HR:2012:BU2016. De raad begint te verwijzen naar een ouder arrest: HR 1 juni 2004, AO5822, waarin werd opgemerkt dat de schuld van de verdachte dient te worden afgeleid uit de aard en ernst van de verkeersovertreding en de overige omstandigheden van het geval. Vervolgens merkt de Raad op, dat voor 'roekeloosheid' in beginsel hetzelfde geldt, zij het dat daarbij moet worden betrokken dat deze roekeloosheid volgens de wetgever als 'de zwaarste vorm van het culpoos delict' wordt aangemerkt. Mede met het oog op de daardoor veroorzaakte verhoging van de maximumstraf dient de rechter daarvan in de motivering van de bewezenverklaring nadere aandacht te geven. Aangezien die nadere motivering ontbrak, werd gecasseerd.

In de onderhavige zaak BY2823 is het niet veel anders. Het gaat hier over een geval, waarin de verdachte met een snelheid van mogelijk boven de 188 km per uur een bocht had genomen, daarbij in gesprek zijnde met een passagier, waarbij hij zich regelmatig tot die passagier wendde zonder volledige concentratie op de weg. Ook in dit geval had de beslissing om te komen tot het oordeel, dat hier sprake was van 'roekeloosheid' nader gemotiveerd moeten worden.

Het lijkt er op dat de Hoge Raad zware eisen stelt aan het bewijs van roekeloosheid en wellicht zelfs zwaardere eisen dan aan de voorwaardelijke opzet. Dat zou een onjuiste conclusie zijn: de Hoge Raad oordeelt niet dat het onmogelijk is om tot het oordeel te komen, dat de rijwijze van de verdachte voldeed aan het kwalificatie 'roekeloosheid'. Hij noteert slechts dat het, naast de bewezenverklaring van de specifieke te laste gelegde rijwijze, niet voldoet om simpel zonder nadere toelichting te komen tot een kwalificatie 'roekeloosheid'. Aangezien met die kwalificatie de straffen ineens met de helft worden verhoogd (lees: aangezien er wel wat op het spel staat) acht de Raad het noodzakelijk dat de rechter zich met een speciale motivering rekenschap geeft en verantwoording aflegt van het feit, dat voor deze zware, immers de zwaarste, schuldvorm is gekozen.

ANNOTATIE

Annotatie bij Hoge Raad 23 oktober 2012

prof. mr. H. de Doelder

De Hoge Raad verwijst in dit arrest naar zijn uitspraak van HR 29 april 1997, ZDo697, NJ 1997, 665, waarin hij op grond van de wetsgeschiedenis van de totstandkoming van art.10a Opiumwet (kamerstukken 17975) aannam dat ook strafbaarheid aanwezig is indien op de voorbereidingshandeling het misdrijf als bedoeld in artikel 10, derde of vierde lid van de Opiumwet daadwerkelijk is gevolgd. In het onderhavige arrest is iets soortgelijks aan de hand: de verdachte is veroordeeld voor het verrichten van voorbereidingshandelingen (hij had ontmoetingen en hield telefonisch contact met andere verdachten over een container met – inmiddels door de politie verwijderde – cocaïne), terwijl er volgens de steller van het middel eerder sprake zou zijn van handelingen in een uitvoeringsfase. Maar het een sluit het ander niet uit, volgens de Hoge Raad.

Vermeldenswaard is dat AG Knigge het arrest uit 1997 van de Raad in het geheel ongenoemd laat. Hij gooit het over een andere boeg. Hij bespreekt HR 13 maart 2001, ABo494, NJ 2001, 338. In dat arrest werd er de nadruk op gelegd, dat de ten laste gelegde voorbereidingshandelingen plaatsvonden nadat er inbeslagneming had plaatsgevonden en er – volgens het Hof – dus geen sprake meer kon zijn van een te voltooien delict. Maar dat ontnemt die daden volgens de Hoge Raad niet hun zelfstandig karakter. In het hier besproken arrest van BX6767 stelde het middel slechts aan de orde of hetgeen de verdachte verrichtte na het moment waarop het transport daadwerkelijk een aanvang had genomen aangemerkt kon worden als voorbereiding. De kwestie was dus of in dat geval wel gesproken kon worden van voorbereidingshandelingen, hoewel de feitelijke daden veeleer in de (in dit geval niet strafbare) uitvoeringsfase zouden zijn gepleegd. De Raad heeft – indien ik het juist interpreteer – hiermede bepaald dat voor een eventuele strafbaarheid van de voorbereidingsdaden in Opiumwetzaken niet beslissend is of die daden ook hadden of zouden kunnen worden gekwalificeerd als uitvoeringshandelingen vanwege het zelfstandige karakter van de voorbereidingshandelingen.

Het oordeel van de Raad roept een andere vraag op: wat als (in een zich daarvoor lenend

geval) beide delicten (zowel de voorbereidingshandelingen als het voltooide delict) ten laste zouden zijn gelegd? Zou er dan sprake kunnen zijn van twee delicten met een daarbij behorende strafmaatverhoging gelet op artikel 57 (meerdaadse samenloop)? Als dat zo zou zijn, dan kan het OM de strafmaat in Opiumwetzaken omhoog krikken door èn het voltooide delict èn de daaraan voorafgegane voorbereidingshandelingen ten laste te leggen. Om een dergelijke consequentie te ontlopen zou men kunnen denken aan het kwalificeren als eendaadse samenloop (Zie in gelijke zin Noyon-Langemeijer-Remmelink, Het Wetboek van Strafrecht, art. 46, aant. 9, suppl. 139) of voortgezet delict (de artikelen 55 of 56 Sr). De ervaring leert dat de Hoge Raad dit feitenoordeel slechts op begrijpelijkheid toetst, zodat de feitenrechter die kwalificatie wel voor zijn rekening zou kunnen nemen. Wat nu als de feitenrechter meer voelt voor artikel 57 Sr, met de daarbij behorende strafverhoging tot een derde?

De rechter zou dan hulp kunnen invoeren van de Memorie van Toelichting bij de inwerkingtreding van artikel 46 Sr. (zie: J. de Hullu, Materieel Strafrecht, Deventer, 2000, p. 394). Men zou verder uit HR 26 oktober 2010, NJ 2010, 655 m. nt N. Keijzer, BG 4440, waarin werd beslist dat het enkele voorhanden hebben van geld verkregen door valsheid in geschrifte en oplichting, niet zonder meer gekwalificeerd kan worden als witwassen, mogen afleiden dat de Hoge Raad de vrijheid neemt om in voorkomende gevallen de reikwijdte van het strafrecht te beperken.

Men zou verder moed kunnen putten uit HR 10 februari 2009, NJ 2009, 346, BG1648, m. nt A.Klip: aan de orde was de vraag of er sprake was van 'ne bis in idem'. De Raad besliste, dat er in dat geval geen sprake van was, aangezien de voorbereidingshandelingen voor een overval op 13 juli niet strekte tot de voorbereiding van een in de nacht van 29 op 30 juli gepleegde overval. A contrario geredeneerd, kan men inderdaad concluderen dat, als de voorbereidingshandelingen wèl zouden strekken ter voorbereiding van het te laste gelegde voltooide delict, er sprake zou zijn (bij een tweede vervolging) van 'ne bis in idem'. Maar ik waarschuw voor al te veel optimisme: de rechtspraak over artikel 68 Sr is niet gelijk aan die van artikel 55 Sr en het algemene voorbereidingsartikel 46 Sr is geen zelfstandig delict, in tegenstelling tot het hier aan de orde zijnde artikel 10a Opiumwet.

ANNOTATIE

Gemotiveerd weerleggen of niet gemotiveerd weerleggen... Dat is de vraag

prof. mr. H. de Doelder

De bepaling van artikel 359 Sv geeft aan in welke gevallen de rechter een beslissing in het vonnis moet motiveren, 'met redenen omkleed' zoals de wet dat noemt. De huidige redactie van de bepaling van artikel 359 Sv bestaat sinds 1 januari 2005.^[1] Het tweede lid is sindsdien uit twee volzinnen opgebouwd. De eerste volzin, die luidt: 'De beslissingen vermeld in de artikelen 349, eerste lid, en 358, tweede en derde lid, zijn met redenen omkleed', bestond reeds voor 2005. De eerste volzin staat in logisch verband met de eerste drie leden van het bepaalde in artikel 358 Sv. De beslissingen die op grond van die bepaling door de rechter worden genomen, moeten in het vonnis worden opgenomen en hebben betrekking op de voorvragen uit de bepaling van artikel 348 Sv en verweren die door de verdediging met betrekking tot die bepaling zijn gevoerd. Daarnaast wordt verwezen naar de kwalificatievraag, oftewel de tweede vraag van de bepaling van artikel 350 Sv, en het al dan niet aanwezig zijn van een strafvermindering- of strafuitsluitingsgrond. Het tweede lid van artikel 358 Sv noemt de punten van artikel 350 Sv, oftewel de hoofdvragen, en geeft aan dat deze met redenen dienen te zijn omkleed. Verweren met betrekking tot het bewijs hoeven op grond van deze zin niet gemotiveerd te worden weerlegd. Dat kan immers uit de bewijsmiddelen, die op grond van het derde lid van de bepaling van artikel 359 in het vonnis dienen te worden opgenomen, worden afgeleid. Bovendien geldt dat de bewijsverweren sinds 1 januari 2005 dienen te worden weerlegd op basis van het in de tweede volzin van artikel 359 gestelde. Die tweede volzin luidt: 'Het vonnis geeft, indien beslissing afwijkt van de door de verdachte dan wel door officier van justitie uitdrukkelijk onderbouwde standpunten, in het bijzonder de redenen op die daartoe hebben geleid.' Met de tweede volzin heeft de wetgever getracht enerzijds de motiveringsvoorschriften die voortvloeiden uit jurisprudentie van de Hoge Raad te codificeren en anderzijds gehoor te geven aan de gevoelde behoeften van het openbaar ministerie, de samenleving en slachtoffers om op de hoogte te worden gesteld van de redenen waarom de rechter een bepaald uitdrukkelijk onderbouwd standpunt niet heeft gevolgd. De uitbreiding van het tweede lid met een tweede volzin betekende derhalve dat het niet slechts de verdachte

zou zijn op wiens verweer meer antwoord zou moeten worden gegeven. Ook het openbaar ministerie zou door die uitbreiding vaker repliek moeten krijgen op datgene wat tijdens het onderzoek ter terechtzitting naar voren is gebracht.

De tweede volzin van het bepaalde in artikel 359, tweede lid, stelt dus een algemene eis aan de motivering met betrekking tot standpunten met betrekking tot de kracht van de bewijsmiddelen die door de verdachte of door het openbaar ministerie worden ingenomen tijdens het onderzoek.

De algemene eis die door de wetgever in de wet werd neergelegd riep een aantal vragen op. Dat betrof onder meer de vraag wat diende te worden verstaan onder een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt. Het antwoord op die vraag werd door de Hoge Raad gegeven in zijn arrest van 11 april 2006, NJ 2006, 393, LJN AU9130 (Hennepkwekerij of Reikwijdte Motivering). In r.o. 3.7.1 van dat arrest geeft de Hoge Raad aan dat niet ieder ingenomen standpunt, bij niet-aanvaarding, verplicht tot het nader motiveren van die verweren. Op grond van de bewoordingen die de wetgever heeft gebruikt in de tweede volzin van de bepaling van artikel 359, tweede lid, neemt de Hoge Raad aan dat het door de verdediging of het openbaar ministerie ingenomen standpunt eerst een verplichting tot beantwoording, die toetsbaar is in cassatie, schept indien het standpunt duidelijk door argumenten geschraagd en voorzien van een ondubbelzinnige conclusie ten overstaan van de feitenrechter naar voren is gebracht.

Uit dit arrest kwam naar voren dat de rechter een bewijsverweer, dat op de zitting naar voren is gebracht, pas dient te weerleggen indien dat verweer beargumenteerd is en voorzien van een ondubbelzinnige conclusie. In het hier te bespreken arrest werd het ingenomen standpunt door het Hof in Arnhem, zitting houdende te Leeuwarden, niet gemotiveerd verworpen. De vraag of in dit geval sprake is van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt door de verdediging gevoerd dient derhalve eerst te worden beantwoord. Blijkens het arrest is op de zitting in hoger beroep door de raadvrouw van de verdachte aldaar het volgende verweer gevoerd[2]: "De verdediging stelt zich op het standpunt dat cliënt van het aan hem ten laste gelegde dient te worden vrijgesproken wegens onvoldoende wettig en overtuigend bewijs." Het verweer begint derhalve, dunkt me, met een ondubbelzinnige conclusie, namelijk vrijspraak. Vervolgens wordt het verweer vervolgd met argumenten die tot die ondubbelzinnige conclusie moeten leiden. De raadvrouw stelt namelijk dat het dossier veel tegenstrijdigheden bevat. Volgens de raadvrouw verklaren alle betrokkenen verschillend van elkaar en stemmen de verklaringen niet met elkaar overeen. Het niet overeenstemmen van de verklaringen onderling wordt vervolgens uitgewerkt door de verschillen in de verklaringen aan te geven, waarbij met name op het verschil in verklaring of het al dan niet schoppen of slaan en het al dan niet liggen of staan van het slachtoffer ten tijde van de mishandeling wordt ingegaan en wordt aangevoerd dat de juistheid van de verklaringen niet goed te controleren is

aan de hand van de camerabeelden. De raadvrouw stelt vervolgens dat op grond van die tegenstrijdigheden de verklaring van de getuigen, en mogelijk alcoholgebruik, niet als betrouwbaar kunnen worden aangemerkt en dientengevolge niet onomstotelijk is komen vast te staan dat cliënt zich aan het aan hem ten laste gelegde zou hebben schuldig gemaakt. Vervolgens verzoekt de raadvrouw nogmaals met het oog op die argumenten de verdachte vrij te spreken en de vordering tot tenuitvoerlegging van de voorwaardelijke straf af te wijzen. De ondubbelzinnige conclusie wordt nogmaals herhaald. De vraag die dan nog rest is of de argumentatie voldoende is om te kunnen spreken van 'geschraagd door argumenten'? Dat laatste lijkt het geval en aangesloten kan worden bij de conclusie van A-G Aben die aangeeft dat hij van mening is dat het betoog bezwaarlijk anders kan worden verstaan dan als een uitdrukkelijk en onderbouwd standpunt omtrent de betrouwbaarheid van potentiële bewijsmiddelen.[3] Ten aanzien van de verklaringen van de andere getuigen dan de aangeefster oordeelde het HR het niet onbegrijpelijk dat het Hof de verweren niet had opgevat als een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt. Daargelaten de begrijpelijkheid van dit standpunt, oordeelt de Hoge Raad in r.o. 2.4.2 dat hetgeen door de raadvrouw naar voren is gebracht met betrekking tot de betrouwbaarheid van de verklaring van de aangeefster bezwaarlijk anders kan worden verstaan dan als een standpunt dat duidelijk, door argumenten geschraagd en voorzien van een ondubbelzinnige conclusie ten overstaan van het Hof naar voren is gebracht.

Uit het bovenstaande kan derhalve worden geconcludeerd dat het verweer van de raadvrouw niet anders dan als een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt, geschraagd van argumenten en voorzien van een ondubbelzinnige conclusie ten overstaan van de rechter naar voren gebracht dient te worden beschouwd. De vraag die vervolgens moet worden gesteld, is de vraag of het Hof Arnhem, zitting houdende te Leeuwarden, wel of niet juist heeft gehandeld door het verweer van de raadvrouw niet gemotiveerd te weerleggen. Gezien r.o. 3.7.1 van het bovengenoemde arrest zou dat het geval zijn. Het uitgangspunt is immers dat het naar voren gebrachte standpunt dat door de rechter niet wordt aanvaard, gemotiveerd dient te worden weerlegd.

Dat laatste is in het onderhavige arrest niet gebeurd, echter biedt r.o. 3.8.2 van het hierboven genoemde arrest Reikwijdte Motivering nog een aanknopingspunt om desondanks toch niet gemotiveerd te weerleggen. De Hoge Raad geeft ten eerste aan dat zich het geval kan voordoen dat de uitspraak voldoende gegevens bevat, bijvoorbeeld in de gebezigde, voor de verwerping van het standpunt relevante bewijsmiddelen en/of in een aanvullende bewijsmotivering, waarin die nadere motivering besloten ligt. Ten tweede geeft de Raad aan dat in het geval een uitdrukkelijke weerlegging ontbreekt, dit - mede in het licht van het verhandelde ter terechtzitting, waaronder begrepen hetgeen door of namens de verdachte en het openbaar

ministerie over en weer naar voren is gebracht - geen afbreuk behoeft te doen aan de toereikendheid en begrijpelijkheid van de motivering van de uitspraak. Tot slot stelt de Hoge Raad dat in het geval dat de rechter heeft verzuimd een nadere motivering in zijn uitspraak op te nemen, dit verzuim van zo ondergeschikte betekenis kan zijn dat het niet tot nietigheid leidt.

In deze zaak is volgens de Hoge Raad kennelijk de eerste uitzondering aan de orde. In r.o. 2.4.2 van dit arrest wordt namelijk gesteld dat het Hof door de aangifte voor het bewijs te bezigen blijkbaar van het standpunt dat de verklaring van het slachtoffer onbetrouwbaar is, is afgeweken. De gemotiveerde weerlegging van het standpunt van de raadvrouw dient te worden ingelezen in het bezigen van “voor de verwerping van bedoeld standpunt relevante bewijsmiddelen”.

In bepaalde gevallen, zo blijkt uit het arrest Reikwijdte Motivering, kan het niet gemotiveerd weerleggen van een door een der partijen uitdrukkelijk ingenomen en onderbouwd standpunt nog zonder nadere motivering van die weerlegging geschieden en geldt blijkbaar nog de situatie die van toepassing was voor de wetswijziging van 2005. Het lijkt er sterk op dat de Hoge Raad in het onderhavige arrest geen consequenties heeft verbonden aan het niet gemotiveerd weerleggen van het verweer omdat de Raad begrijpt dat het Hof het standpunt van de raadvrouw niet volgt en daar ook in meegaat. Het niet verbinden van consequenties aan het zonder nadere motivering weerleggen van die verweren lijkt me echter in strijd met de bedoeling van de toegevoegde tweede volzin aan artikel 359 en mitsdien onwenselijk.

[1] Stb. 2004, 580 ‘Wet bekende verdachte’.

[2] Zie r.o. 2.3: Zo blijkt uit het p-v van de zitting in hoger beroep overeenkomstig de aan het p-v gehechte pleitnota.

[3] Zie overweging 4.5 in de Conclusie van Advocaat-Generaal Aben.